

Viharnik

Poštšina plačana pri
pošti Slovenj Gradec
Cena 660 tolarjev

naslovna tema

Najbolj skrbni lastniki gozdov na Koroškem v letu 2005

kmetijstvo

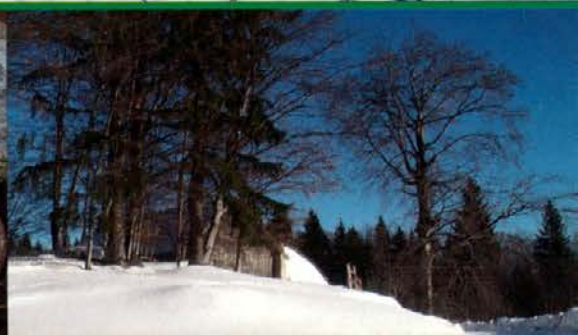
Zimski obisk na ekološki kmetiji Golob

veterina

Ustna higiena in nega zobovja

ljudje in dogodki

Da bi ohranili pomnik na Gori

Med gozdarji v revirju Slovenj Gradec

Franc Jurač

V mrzlih januarskih dneh je ekipa slovenjgraških gozdarjev delala na delovišču Žančani. Debela snežna odeja in -15 stopinj v zraku predstavljata skoraj nemogoče delovne pogoje, kljub temu pa so bili delavci optimistični, češ saj bo posijalo sonce. V sečni partiji Žančani so se kljub mrazu potili delovodja Gvido Garbus in fantje z Razborja: Ivan Kobolt, Marko Triplat, Hinko Triplat in Janez Šumah

Povedali so:

Skupina gozdnih delavcev iz PE Gozdarstvo, enota Slovenj Gradec: z leve stojita Gvido Garbus in Ivan Kobolt, sedijo Janez Šumah, Marko Triplat in Hinko Triplat.

Gvido Garbus, delovodja

Slovenjegraški revir poslovne enote Gozdarstvo pokriva območje vse od Holmeca pa do Graške gore in je največji v okviru Gozdnega gospodarstva Slovenj Gradec. Na leto posekamo 12.000 m³. Delovni pogoji v teh zimskih dneh so na meji zmožnosti, vendar pa se zavedamo, da je delo treba opraviti.

Kljub debeli snežni odeji in precejšnjemu mrazu (ta dan -15 stopinj) delo nemoteno poteka, saj so delavci pridni in neumorno delajo, kar je vse pohvale vredno.

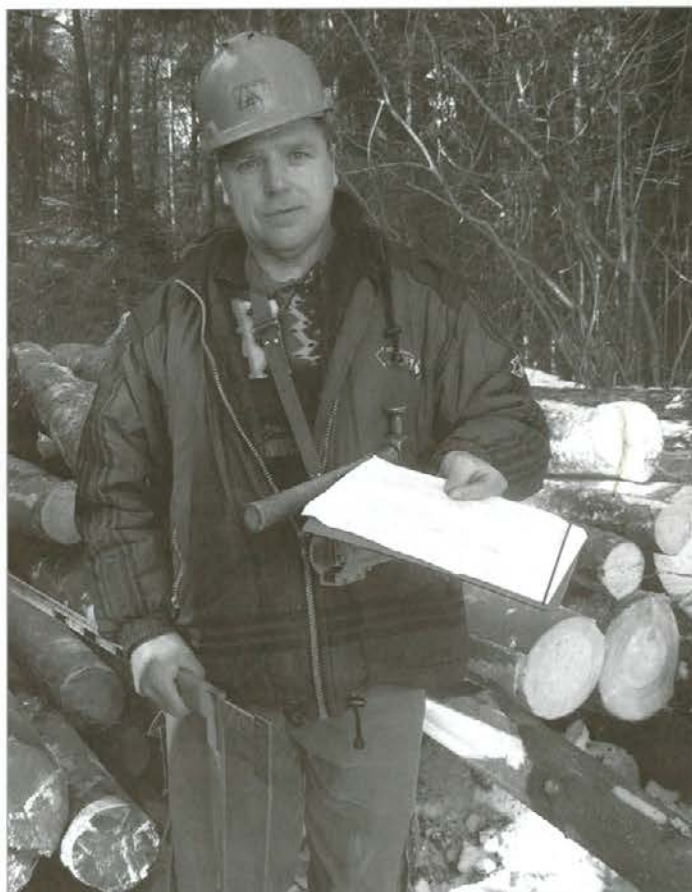
Delamo vse dni v tednu, če pa je potrebno, gremo »na šiht« tudi ob sobotah, s tem pa nadomestimo deževne dneve.

Hinko Triplat

Pri Gozdnem gospodarstvu sem zaposlen že 21 let. Za gozdarski poklic sem se odločil, ker je ta poklic v moji družini že tradicija. Gozdar je bil tudi moj oče. Že kot otrok sem rad zahajal v gozd in ga vzljudil, zato sem šel po očetovih stopinjah. Delo v gozdu z velikim veseljem opravljam. Veliko lepih trenutkov sem doživel pri svojem delu, pa tudi težkih, zlasti v zimskem času. Ves čas upoštevamo predpise iz varstva pri delu in se trudimo, da delamo tako, da je čim manj poškodb.

Ker je za menoj že toliko let dela v gozdu, bom tudi v bodoče vztrajal in mu ostal zvest do svoje upokojitve.

Levo Gvido Garbus, desno Hinko Triplat

Branko Oder, merilec lesa

Kot merilec delam že 23 let in sem s tem delom zelo zadovoljen. Na leto izmerim od 11000 do 12000 m³ lesa. To delo zahteva veliko natančnosti. Izmere in izračune moram opraviti na delovišču, da so odjemalci lesa zadovoljni in nimajo pripomb. Seveda bom pri tem delu ostal vse do svoje upokojitve. V tem času pa bom gotovo izmeril še veliko lesa v svoje zadovoljstvo in v zadovoljstvo kupcev.

Zasebni prevoznik **Franc Naglič** že vrsto let opravlja prevoze za Gozдно gospodarstvo Slovenj Gradec. To delo je zelo naporno in nevarno, posebej v zimskem času, ko sta na cestah sneg in led, cestišče je ozko in ni primernih prostorov za obračanje večjih vozil. Franc pa je vsem tem nevšečnostim kos in pravi, da rad prevažal les iz gozda; prevoznništvo je njegov poklic in dejavnost, ki jo z veseljem opravlja.

Najbolj skrbni lastniki gozdov na Koroškem v letu 2005

— Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., ☎ Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec —

V Zavodu za gozdove Slovenije najbolj skrbnim lastnikom iz posameznih gozdnogospodarskih območij vsako leto podelimo priznanja. Prejemnike priznanj po posebnih kriterijih izberemo predhodno iz skupine najbolj skrbnih lastnikov gozdov, izbranih v posameznih krajevnih enotah. Podelitev najbolj prizadevnim območnim lastnikom gozdov v letu 2005 je bila 1. decembra 2005 v gostilni Marin v Šentanelu nedaleč od Prevalj.

Jože Jeseničnik z ženo Miro pred staro Miklavževo hišo v Veliki Mislinji

Pri Miklavžu nad Mislinjo pečejo dober kruh

In kdo so lanskoletni prejemniki priznanj za najskrbnejše gospodarjenje z gozdom? V območni enoti (OE) Slovenj Gradec je bil v letu 2005 za najbolj skrbnega lastnika gozda izbran Leopold Lesičnik, p. d. Kališnik z Goriškega vrha nad Dravogradom, katerega smo bralcem Viharnika že predstavili v prejšnji številki.

Iz Volče na Tolminskem je po priznanje v Šentanel prišel Jožef Manfreda. Na koroških strminah se je počutil zelo domače. V OE Bled so gozdarji izbrali Franca Sušnika iz Bohinjske Bele. Na podelitev pa ni mogel priti Anton Pušavec iz Tržiča (OE Kranj), ker je imel težave z domačim bikom. Upam, da se je v času mojega pisanja že pozdravil in da bo še naprej lahko varno delal v gozdu. Iz Podsmreke je kot »naj« izbranec iz OE Ljubljana na podelitvi stisnil roko podeljevalcem priznanj Andrej Kušar. Zelo zagnan pri gospodarjenju v svojem gozdu na Postojnskem je bil letos Peter Burger. Na Kočevskem (OE Kočevje) niso samo dobri oblikovalci lesa in izdelovalci suhe robe, temveč so tudi dobri poznavalci gozda in dela v njem. Med njimi je tudi lanske »naj« lastnik Janez Jordan, doma iz Velikih Lašč.

Na Dolenjskem je gozd lastniško bolj razdrobljen kot na Koroškem, zato je odvisnost lastnikov od gozda manjša kot pri nas. Da gozd ni samo za drva, ampak je pomemben tudi zaradi ostalih splošno koristnih funkcij, se zaveda Peter Novak iz Kamnega potoka pri Trebnjem (OE Novo mesto). Iz Svibnega v bližini Radeč (OE Brežice) se je skrbnim gospodarjem v rojstni vasi koroškega pesnika Blaža Mavrela pridružil Anton Podlesnik. V OE Celje se je za najbolj skrbnega gospodarja z gozdom izkazal Herbert Blatnik iz Male Grahovče (pošta Laško). Naši sosede iz OE Nazarje pa so ponosni na Franca Hudeja, gozdnega posestnika iz Lepe Njive pri Mozirju.

Mariborsko gozdnogospodarsko območje je geografsko in reliefno zelo pestro. Tisti, ki mislijo, da znajo v OE Maribor samo Pohorci skrbeti za gozd, se motijo; tudi v vinorodnih Slovenskih goricah so gozdne površine zelo pomembne oblikovalke življenjskega prostora, v njih pa zelo skrbno gospodarja Robert Ornik iz Svete Ane. Varovanje gozda in pomen posameznega drevesa in grma nista tuja Mirku Ambrožiču iz Vremskega Britofa, kmetu iz OE Sežana.

Tako kot na Dolenjskem in drugod po nižinskih predelih Slovenije je gozdna posest tudi na vzhodu Slovenije zelo razdrobljena. So pa ti predeli rastiščno zelo bogati. Da se je pri gospodarjenju v gozdu potrebno prilagajati naravnim rastiščnim danostim, dobro ve tudi lanske prekmurski »naj« lastnik Jože Mencigar iz Fikšincev (OE Murska Sobota).

V OE Slovenj Gradec je veliko skrbnih lastnikov gozdov, katerih tradicionalna navezanost in odvisnost od gozda se nadaljujeta iz roda v rod. Stalna skrb za gozd in načrtno delo v njem se

odražata v danes zelo dobro ohranjenih koroških gozdovih. Med temi lastniki so tudi lanski v posameznih krajevnih enotah izbrani najbolj skrbni lastniki gozdov. Prav je, da tudi te predstavimo širši javnosti.

Gozdarji KE Mislinja so v letu 2005 za najbolj skrbnega gospodarja z gozdom izbrali **Jožeta Jeseničnika, lastnika Miklavževe domačije v Veliki Mislinji**. Nova in stara obnovljena domača hiša z gospodarskim poslopjem stoji na nadmorski višini 960 m. Posest je velika 30 ha, od tega je 20 ha gozda. Na pohorskem celku živijo in gospodarijo Jože, njegova žena Mira, ki je tudi odlična kuharica, in sin Aleš, dijak 2. letnika Srednje kmetijske šole v Mariboru. Na kmetiji se ukvarjajo z vsemi kmetijskimi opravili, značilnimi za ta hribovski predel. Gozd jim je banka, v kateri skrbno delajo sami. Po 2. svetovni vojni je bila Miklavževa »goša« močno izsekana. Tako je ob prevzemu posesti v last prevzel Jože. Potrebno je bilo obnoviti stara poslopja in nabaviti stroje. Le s skrbnim in načrtnim delom ter s sodelovanjem z gozdarsko službo je uspel ohraniti v preteklosti zelo načet gozd. Z nego je zelo okrepil njegovo stabilnost. Pri Miklavžu znajo ceniti vrednote starih običajev, še posebno pa ljudskega petja. Pri njih je družinsko petje že tradicionalno. K Miklavžu radi prihajajo številni pohodniki in ljubitelji narave, pod vodstvom gozdarjev pa jih obiskujejo udeleženci gozdarskih ekskurzij iz Slovenije in tujine. Jože zelo dobro sodeluje z revirnim gozdarjem Zdravkom Miklašičem. Pripominja pa, da lastniki gozdov lažje sodelujejo z gozdarsko strokovno službo kot s kmetijskimi svetovalci, ki se zaradi vse večje administracije na terenu pojavljajo manj pogosto kot gozdarji javne gozdarske službe. Na terenu pa je lažje reševati nastale težave in izvajati načrtovana opravila.

Na grebenu Spodnjega Razborja na nadmorski višini 700 m nasproti Uršlje gore trdno stoji Šašlova kmetija. S sosednje kmetije se je na strmo **Šašlovo kmetijo priženil Franc Linasi, ki je z ženo Mileno** zelo skrbno zagospodaril. Za gozd se je zelo bal že Šašlov dedi, ki se je razveselil zeta Franca, zelo skrbnega gospodarja tudi v času lastniške predaje svoje posesti »ta mladim«. Šašlova kmetija je velika 68 ha, strma pobočja varuje gozd na površini 47 ha. Skoraj 12 ha je mladega gozda, na vseh gozdnih parcelah so vidni rezultati stalne nege in pravočasnih varstvenih del, katera poleg ostalih gozdarskih del zelo rad izvaja Franc sam. Razveseli pa se tudi pomoči svojih otrok. Za današnji čas je Šašlova družina zelo velika. Na kmetiji so zrastle tri hčere in sin Tadej. Albina je babica, Zinka je študentka gozdarstva, Ana pa obiskuje 3.letnik gimnazije v Slo-

Milena in Franc Linasi v družbi revirnega gozdarja Francija brega za domačo hišo pri Šašlu v Spodnjem Razborju.

Milena in Franc Linasi – gospodarja na Šašlovi kmetiji v Spodnjem Razborju (ob fotografiji svojih otrok)

venj Gradcu. Sin Tadej je zelo mlad zapustil domače gnezdo in se izšolal za duhovnika. Na kmetiji živi tudi gospodinjin brat Lenart. Pri Šašlu se ukvarjajo z oddajo mleka, vendar jim glavni vir dohodka predstavlja gozd. Morda si je Franc pridobil čut za gozd in varno delo, ko je bil kot gozdni delavec 15 let redno zaposlen v GG Slovenj Gradec. Na izredno bogatih gozdnih rastiščih mu tudi danes ne zmanjka

dela. Lanskoletni najbolj skrbni lastnik gozda v KE Slovenj Gradec je vesel vsakega strokovnega nasveta, katerega mu rad da revirni gozdar Franci Breg.

Marko Močilnik, p. d. Škof iz Lokovnice, v KE Prevalje izbran najbolj skrbni lastnik gozda, je predlansko leto prevzel v last 75 ha veliko posest, v kateri je 42 ha gozda. Posest je združena iz treh kme-

Marko Močilnik (desno), p.d. Škof z Lokovice pri Prevaljah in revirni gozdar Franjo Štern.

Škofova kapela na Lokovici

Pogled na Škofovo kmetijo na Lokovici

tij. Glavna kmetijska dejavnost pri Škofu je proizvodnja mleka. Skrbijo za več kot sto krav molznic, na dan prodajo okoli 2000 litrov mleka. Marko poudarja, da zaslužek kljub veliki proizvodnji mleka ni zadosten za nujno potrebne nove investicije na kmetiji. Dodatni vir za financiranje jim daje gozd, za katerega Marko z veseljem skrbi in ga neguje. Skrbi tudi za vzdrževanje gozdnih prometnic, v manjšem obsegu pa v zimskem času pluži. Vsa dela v gozdu izvaja po navodilih revirnega gozdarja Franja Šterna. Z gozdom je Marko povezan tudi kot lovec, je namreč član Lovski družine Peca. Marku pri delu stoji trdno ob strani njegova žena Jasmina, mati treh otrok – osnovnošolk Maje, Mateje in Lucije. V veliko pomoč so mu njegovi starši, brat in sestra, ki trenutno živijo še v skupnem gospodinjstvu. Škofovi veljajo za skromne in marljive.

Navršniki na Lomu nad Mežico imajo obmejno kmetijo v slovensko-avstrijskem obmejnem pasu. Ta posest je v lasti **Filipa Dlopsta, katerega so gozdarji KE Črna** v letu 2005 izbrali za najbolj skrbnega lastnika v Zgornji Mežiški dolini. Navršnikova kmetija je velika 30 ha, od tega je polovico gozda. Nekoliko izravnani del na vrhu grebena je namenjen za kmetijsko rabo, strma pobočja pa so porasla z dobro negovanim gozdom. Filip zelo dobro pozna domači gozd, v katerem ob pomoči revirnega gozdarja Janeza Kodela skrbno izvaja vsa načrtovana gozdnogojitvena in varstvena dela. V Navršnikovem gozdu črnjanski gozdarji organizirajo tudi izobraževalne delavnice iz gojenja in varstva gozdov. Filip je član LD Peca, zvest pa ostaja tudi čebelar. Z gozdom so povezani tudi ostali družinski člani – Filipova žena Ivanka ter sinova Roman in Peter. Peter je »vandral« na Prevalje, vendar z bratom rada priskočita očetu na pomoč pri različnih opravilih v gozdu in izven njega. K Navršniku radi zaidejo številni izletniki, saj se sin Roman ukvarja z izletniškim turizmom. V nekdanji karavli in kasnejšem lovskem domu je uredil prijetni gostinski lokal.

V KE Radlje so se odločili, da za najbolj skrbnega gospodarja z gozdom določijo kar vso **družino Ditingera iz Sv. Primoža nad Muto**. Lastnica 20 ha velikega Ditingerjevega posestva je prababica Marija Ditinger, ki kljub letom skrbno bdi nad dogajanjem na kmetiji. Zelo rada pohvali vnuka Karla, ki je gonilna sila pri gospodarjenju. Že kot zelo mlad fant se je Karel učil najrazličnejših del kar doma, kasneje je rad pomagal pri sečnji in spravilu sorodnikom in drugim, danes pa najraje izvaja gojitvena dela v domačem gozdu. Zelo dober svetovalec mu je revirni gozdar Borut Skledar, pa tudi na strokovnih

Filip Dlopst, p.d. Navršnik (desno) z revirnim gozdarjem Janezom Kodelo pred domačo hišo na Lomu nad Mežico.

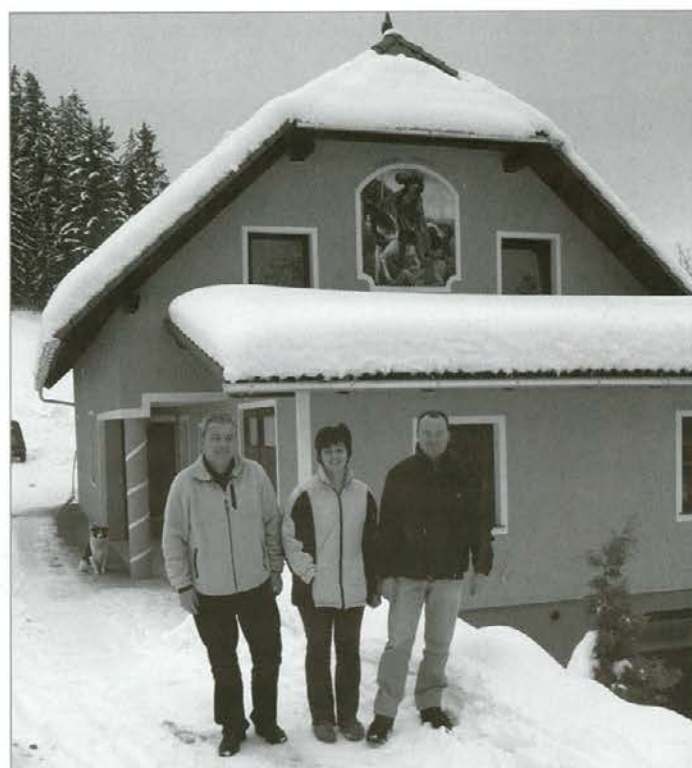
Z Navršnikove kmetije je lep razgled na avstrijski del Pece.

nasvetov prejšnjih revirnih gozdarjev ni pozabil. Vendar pa dohodek na srednje veliki kmetiji ni zadosten za preživetje številne družine. Karla obdajajo v domači hiši kar tri Marije; poleg prababice je tako ime še njegovi ženi in njegovi mami. Razposajeno družbo pa jim delajo trije Marijini in Karlovi otroci. Sin Zdravko hodi v 9. razred, hči Jerneja je sedmošolka, brata in sestro pa spremlja v osnovno šolo na Muto prvošolka Nataša. Karel je redno zaposlen v kovačiji Štruc na Muti. Je tudi ključar v cerkvi na Sv. Primožu. Spreten je v zidarskih delih, zelo rad pa še kolini. Pri Ditingerja se ljubiteljsko ukvarjajo tudi s peko kruha. Usklajeno in pestro je življenje štirih rodov na Ditingerjevi domačiji, tako kot je pester njihov gozd.

Karlu in vsem ostalim najbolj skrbnim lastnikom gozda v letu 2005 čestitam za priznanje in dobro delo v gozdu, svoje znanje in izkušnje pa naj vztrajno prenašajo na mlajše družinske člane!

Del družine Ditinger s Sv. Primoža nad Muto – z leve bica Marija, pravnukinja Nataša, gospodinja Marija, vnuk Karel in prabica Marija.

Marija in Karel Ditinger (desno) z revirnim gozdarjem Borutom Skledarjem

Ditingerjevo posestvo na Sv. Primožu nad Muto.

Informativni gozdarski storži v decembru

Gorazd Mlinšek, univ. dipl. inž. gozd., Zavod za gozdove Slovenije, Območna enota Slovenj Gradec

Želeli smo idilične, s snegom obložene božične in novoletne praznike. Tokrat nam je narava ustregla, saj se je zimsko novembrsko vreme nadaljevalo v december. V prvi polovici decembra je prevladovalo predvsem oblačno vreme z delnimi razjasnitvami in vmesnimi kratkotrajnimi snežnimi padavinami (močnejše sneženje v noči iz 12. na 13. december – v dolini je zapadlo od 4 do 6 cm snega). Nad 1300 m nadmorske višine je snežilo tudi v času od 3. do 9. decembra 2005, ko se je v nižjih predelih pojavila rahla otoplitev.

se nadaljevalo 27., 28. in 29. decembra. V teh treh dneh je v dolini na 30 cm debelo in zaradi dežja že sesedeno snežno odejo zapadlo od 20 do 35 cm snega. Božič in novo leto sta bila zelo lepo snežena, zimska pravljica pa se je nadaljevala v januar.

Če kdo misli, da gozdarji v zasneženih mesecih nimamo kaj početi, se zelo moti, saj naše delo obsega tudi pisarniške zadeve. V decembru je bilo potrebno zaključiti planirano letno realizacijo, pripravljati smo začeli plane oz. program dela za leto 2006. Terenski gozdarji

gih v zadnjem mesecu v letu 2005 dogajalo še marsikaj zanimivega.

1. decembra je bilo v gostilni Marin v Šentanelu zelo živahno. Gozdarke in gozdarji Zavoda za gozdove Slovenije, območne enote Slovenj Gradec, so ob pomoči vodje oddelka za stike z javnostjo Tonetom Lesnikom organizirali osrednjo prireditev podelitve priznanj najbolj skrbnim območnim lastnikom gozda iz vseh območnih enot. Podelitev je bila popestrjena s prijetnim kulturnim programom. Prireditev je bila predstavljena v prejšnji številki Viharnika.

Kako izvajamo v Zavodu za gozdove Slovenije (ZGS) porabo proračunskih sredstev za vlaganje v gozdove, kontrolira v gozdnogospodarskem območju območni gozdarski inšpektor, znotraj ZGS v domačem območju vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov, vodje krajevnih enot in gojitelji – načrtovalci v krajevnih enotah in iz Centralne enote določeni notranji kontrolorji. Tako je Marija Kolšek, vodja odseka za gojenje in varstvo gozdov v OE Ljubljana, kot notranja kontrolorka obiskala KE Radlje. Kontrolirala je izvajanje vlaganj proračunskega denarja v zasebnih gozdovih, planiranih po nacionalnem in

EU (EPD) programu. Z opravljenim delom (izdaja odločb, arhiviranje, gozdnogojitveni načrti, izvedba na terenu, prevzemi in obračuni) na posameznih objektih je bila zelo zadovoljna.

Strokovno znanje je potrebno stalno dopolnjevati, zato v ZGS izvajamo tudi interno izobraževanje zaposlenih. 8. decembra sta območna strokovnjaka informatika Ivan Štornik in Samo Vončina ob pomoči centralnega računalniškega strokovnjaka Branka Glavana pričela z delavnico s področja informatike. Namen nekajdnevne delavnice je bil seznaniti zaposlene na OE Slovenj Gradec z osnovami programa izdelave gozdnogojitvenega načrta – s poudarkom na grafičnem prikazu gozdnogojitvenega načrta ter uporabi novejšega računalniškega programa Open office in digitalne fotografije.

V decembru je v posameznih krajevnih enotah kontrolo opravljene gozdnogojitvenih del v zasebnih gozdovih, katerih izplačilo je bilo planirano iz proračunskih denarnih sredstev za leto 2005, izvajal tudi gozdarski inšpektor Drago Križan. Na sedežu območne enote se je poglobil v izvedbo gojitvenih del v vseh gozdovih območne enote Slovenj Gradec v preteklem letu (leto 2004). Ob

Maksimiranje produkcije v Sloveniji – politična predstava
Maximizing production in Slovenia – political cartoon

Na mednarodnem posvetovanju gozdarjev 16. decembra so bile razstavljene karikature dr. Bogomirja Celcerja, katere uporablja prof. dr. Dušan Mlinšek pri svojih strokovnih predavanjih.

V tem času so se najvišje dnevne temperature dvignile tudi do 3° C. Dež je snežno odejo v dolini orosil 3. decembra, 6. pa se je močno jutranje sneženje v dolini spremenilo v dopoldansko deževje. Po 9. decembru se je ponovno ohladilo, ko so bile najnižje dnevne temperature od -14° C (30. decembra zvečer) do -2° C in najvišje dnevne temperature do -4° C. 26. decembra se je rahlo dopoldansko in popoldansko sneženje v večernih urah ojačalo in

javne gozdarske službe so vršile kontrolo izvedbe pluženj na gozdnih cestah, prevzeme opravljenih del v državnih gozdovih, posamezni lastniki pa so hoteli imeti označeno drevje za posek, saj je zimska sečnja, v kolikor to dopuščajo vremenske razmere, najboljša. Zaradi obilnih snežnih padavin so gozdni delavci GG Slovenj Gradec prenehali z delom v gozdu takoj po božiču. Poleg omenjenih rednih nalog pa se je v koroških gozdarskih kro-

Zimski motiv na Vernerici pod Uršljo goro (12. 12. 2005)

pomoči glavnega območnega informatika Ivana Štornika, vodje KE Mislinja Mirka Cehnerja in njegovih sodelavcev revirnih gozdarjev je detajlno analiziral desetletno izvedbo gozdnogospodarskega načrta Gozdnogospodarske enote Mislinja.

16. in 17. decembra 2005 so profesorji gozdarskega oddelka Biotehniške fakultete ob 80-letnici gozdarskega strokovnjaka prof. dr. Dušana Mlinška organizirali mednarodno posvetovanje z naslovom Prihodnost gospodarjenja z gozdovi v Srednji Evropi. Posvetovanja se je udeležilo več kot 80 gozdarskih strokovnjakov iz 15 držav. Prvi dan je bilo zanimivo prisluhniti domačim in tujim predavateljem v dvorani gozdarskega oddelka v Ljubljani, prav tako so bile zanimive ekskurzije po pragozdovih in gospodarskih gozdovih v OE

Kočevje in OE Novo mesto, katere je vrsto let raziskoval in ob pomoči operativcev praktično izvajal po sonaravnih načelih sproščene tehnike gojenja gozdov tudi naš široko naravovarstveno usmerjen profesor Dušan Mlinšek.

Zadnje šolske ure v letu 2005 so učenci osnovne šole Šmartno pri Slovenj Gradcu posvetili tudi gozdu in življenju v njem. 21. decembra so imeli na programu projekt spoznavanja gozda, življenja gozdnih prebivalcev, vrednost živega in mrtvega lesa. Mladi raziskovalci so se pod vodstvom lovca in avtorja tega prispevka kljub mrazu podali v gozd. Po končanem terenskem delu so učenci izdelali projektno nalogo in jo predstavili drugim sošolcem.

V upanju, da bo leto, v katero

smo pravkar zakorakali, prav tako gozdarsko pestro kot minulo, vam želim veliko prijetnih trenutkov pri prebiranju

novih »gozdarskih storžev« in drugih prispevkov v letošnjih številkah *Viharnika*.

Interno izobraževanje gozdarjev iz informatike v OE Slovenj Gradec

Podeželski turizem na Koroškem

Darja Jeriček, univ. dipl. inž. agr.

Na osnovi znanih potreb in problemov na področju turizma na podeželju, kot so: medsebojna nepovezanost turističnih ponudnikov, slaba zasedenost nastanitvenih kapacitet, le 40–50 dni na leto, premalo izkoriščeni potenciali turizma na podeželju, ni organiziranih privlačnih in kakovostnih skupnih turističnih programov, pri ponudnikih je potreba po dodatnem specifičnem usposabljanju, predstavitev na spletnih straneh je skromna, na portalu Slovenske turistične organizacije najdemo v rubriki podeželje vse turistične kmetije s Koroške v okviru regije Pohorje z okolico, kar nedvomno ne pripomore k razpoznavnosti regije, nezadostna in neučinkovita promocija in tržne aktivnosti v okviru regije so Regionalna razvojna agencija Koroška, Kmetijsko gozdarski zavod Celje, CELK – Center za razvoj podeželja in društvo Mostbarkeiten iz avstrijske Koroške pripravili projekt

PODEŽELSKI TURIZEM NA KOROŠKEM in ga prijavili na razpis Sklada za male projekte, donacijske sheme PHARE – čezmejno sodelovanje Slovenija-Avstrija 2003. Od cca 73 vloženih projektov je bil projekt Podeželski turizem na Koroškem eden izmed 12, ki jih je Sklad za male projekte finančno podprl.

Namen projekta je preseči individualne napore ponudnikov turističnih storitev na podeželju s povezovanjem v tržno zanimive turistične programe čezmejnega območja, izboljšati kakovost, pestrost in raznolikost ponudbe z vključitvijo atraktivnih produktov in z izboljšanjem usposobljenosti ponudnikov ter s tem zagotoviti večjo prepoznavnost območja kot zanimive turistične destinacije.

Aktivnosti v projektu se bodo odvijale vse do avgusta 2006 in so že v teku:

1. pridobivanje zainteresiranih ponudnikov (organiza-

cija animacijskih delavnic, srečanj, sestankov ...);

2. organizacija strokovne ekskurzije za vse zainteresirane ponudnike – predvidoma v aprilu 2006;

3. oblikovanje 5 turističnih programov, npr. počitnice na koroških kmetijah, kulnarična doživetja po Koroški itd. (organizacija delavnic, kjer se bodo oblikovali programi, delavnice bodo predvidoma od marca do maja 2006);

4. oblikovanje in izvedba 6 usposabljanj za turistične ponudnike (februar, marec, april):

- razvoj specializirane ponudbe na turistični kmetiji,
- učinkovito marketinško komuniciranje z gosti/turisti,
- kako izdelati cenik svojih storitev,
- kako izdelati informacijsko mapo na turistični kmetiji;

5. izvajanje promocijskih in

trženjskih aktivnosti (ves čas projekta):

- izdelava spletne strani Centra za razvoj podeželja, kjer bodo objavljeni vsi turistični programi, vsi vključeni ponudniki,
- izdelava in tisk 10 000 kosov promocijskega materiala v dveh jezikih,
- organizacija in izvedba izleta za predstavnike novinarjev in predsednikov društev – na osnovi enega programa,
- promocija ponudnikov, čezmejnih programov, koroškega podeželskega turizma na prireditvah.

Če bi se želeli vključiti v katero od aktivnosti, lahko podrobnejše informacije o projektu dobite pri Petru Jelenu (82 40 030) na Centru za razvoj podeželja, na RRA Koroška – Primož Vodovnik (87 20015) in na Kmetijsko svetovalni službi Prevalje pri Darji Jeriček (82 46 923).

Zimski obisk na ekološki kmetiji Golob

Martin Cigler, abs. agronomije

Zima nam je letos kar pošteno pokazala svoje zobe, saj nam je že na začetku nasula toliko snega, kot ga ni bilo že iz časa naše mladosti oz. vsaj desetletje in več. Kar odvadili smo se, da lahko mirne duše hodimo po debeli zasneženi skorji,

domačije, imenovane celki. Mnoge so na velikih višinah in ko jih takole opazujem, se zdijo kot kakšni majhni otčki, kjer se vse odvija drugače kot v dolini. Ker sem že velikokrat poudarila, kako zelo pomembno je, da se širi ideja o ekologiji in zdravem

načinu pridelovanja hrane, se še zmeraj najraje podam na katero izmed ekoloških kmetij, sploh tistih, ki so v hribih. Tik pred koncem lanskega leta sem se zato ustavila na ekološki kmetiji Golob.

Kmetija že na daleč daje videz urejenosti, saj je okolica skrbno pospravljena, prav tako pa so lepo vzdrževana tudi hlev in ostala poslopja. Sama hiša je zgrajena podobno kot nekdaj, ko so bile kmečke hiše nižje in daljše. Človeku po moje lahko kar srce zaigra, ko vidi, da se ponekod še zavzemajo za ohranjanje starih arhitektur. Družina, ki vztraja v teh strmih odročnih legah, je mlada, kar je pohvale vredno, sploh v časih, ko zaradi neugodnih napovedi oziroma pretirane črnogledosti na kmetih veliko ljudi obupuje. Pa vam naj predstavim družino Hartman: glava družine je Ivan Hartman, njegova desna roka, nosilka treh »voglov« pri hiši, je gospodinja Bernarda, mati treh otrok: dveh sinov ter še ne triletno punčko Tjaše.

Kmetija leži na višini 800 m, lega je zelo strma in prav tako kot nekdaj se še danes vsa dela

opravljajo ročno, le kakšno od malce bolj položnih ledin pokosijo s kosilnico ter seno obrnejo z obračalnikom. Ker imajo v sadovnjaku samo stare drevesne sorte in se niso intenzivneje ukvarjali s poljedelstvom, ni nič nenavadnega, da so se vključili v ekološko kmetovanje oziroma pod ekološko kontrolo in edina sprememba je ta, da ne gojijo več koruze, ker je oskrba zaradi strmih leg ter velike potrebe po mehanskem odstranjevanju škodljivcev in plevela težavna. Na približno 16 arih gojijo krompir za lastne potrebe, saj se za zaščito le-tega prav tako potrebuje veliko ročne delovne sile v smislu mehanskih ukrepov: okopavanje, zatiranje plevela, odstranjevanje raznih škodljivcev ...

Od starih sadnih drevesnih vrst imajo polovico hrušk, in sicer so to tepke in moštovke, ostale so jablane – od bobovca do lesnik, carjeviča in krivopeclja.

Mlade cepiče vzgajajo kar doma in pri tem se še vedno najraje nagibajo k tradiciji, kakršno so poznali njuni predniki – k starim sortam, pri katerih bodo ostali vedno. Nega teh dreves ni zamudna,

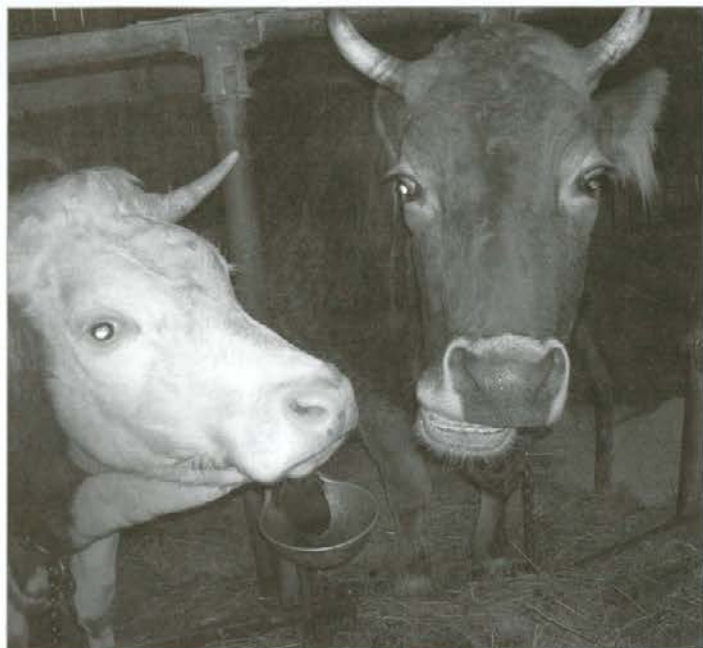

Tomaž, Tjaša in Tadej

ne da bi se nam udiralo do kolen ali pasu. Nekateri se za zimsko radost z užitkom spuščajo po strminah s smučmi, sanmi ali deskajo. Sama se najraje podam na potep po hribih in se zanesem le na svoji dve nogi, ker drugače ne vem, kako bi izgledalo moje eksperimentiranje s smučmi ali s čim drugim. Takole se potem s kakšnega mesta, kjer je razgled zares krasen, oziram po zasneženih vrhovih naše Koroške. Še v zadnjem dnevu lanskega leta sem se podala na Zgornji Legen in pasla oči po Peci, Raduhi, Olševi, Uršlji gori ter Smrekovcu in Pohorju. Neredki so taki moji zimski pohodi. Med zasneženimi gozdovi se na posekah oziroma čistinah kažejo trdne koroške

Golobova domačija

bolezni in škodljivcev skoraj ne poznajo, so pa drevesa odpornejša na pozebe in pojave suše kot moderne manj prilagodljive sorte z nižjimi debli ter večjo rodnostjo in pri katerih se za nego in varstvo še uporabljajo različne vrste FFS. V hlevu imajo 7 glav govedi, do jilj, 9 ovac ter na leto zredijo po dva ali tri prašiče. Kot glavno težavo pri ekološkem načinu kmetovanja gospodar navaja nakup krmil, semen in mladih živali, ki morajo po smernicah ustrezati predpisom za ekološko kontrolo, kar pomeni, da

morajo kmetje kupovati živali (odrasle in mlade), semena in krmo le na kmetijah, kjer so gospodarstva prav tako vključena v ekološko kontrolo. Žal živali, semen in krme na tržišču vedno primanjkuje, problem pa se odraža tudi v ceni, saj je višja kot pri ostalih vrstah semen in, dodaja gospodar, pri marsikakšnemu kmetu to vse skupaj vzbuja pomisleke, ali se naj v tovrstno gospodarjenje sploh vključi ali ne. Sam pravi, da mu za vključitev ni žal, saj so bile doslej same subvencije nekoliko višje kot pri ostalih

načinih kmetovanja, zato dodaja, da bo vztrajal ne glede na takšne ali drugačne napovedi o kmetijstvu v prihodnosti. Krmo, kar se tiče sena, pride-lajo doma, ostale žitarice pa dokupijo, kolikor je mogoče iz ekološke pridelave, nekaj pa dokupijo tudi iz konvencionalno usmerjene pridelave, kar se sme po predhodni odobritvi kontrolne organizacije, ki določi vrsto in količino žita ali krmil, ter tako krmila kombinirajo. Nasploh pa pri živinoreji niso (in ne smejo) uporabljati močnih krmil.

Iz pogovora je razvidno, kako zelo ima vsa družina rada zemljo in to ljubezen starša prenašata tudi na podmladek. Sinova, ki kljub temu, da se nista odločila za kmetijsko šolo, starejši obiskuje srednjo strojno tehnično šolo na Ravnah na Koroškem, mlajši pa avtomehanično, ponosno povesta, da rada pomagata pri vseh kmečkih opravilih in da se zavedata pomena svojih korenin, ki so nam v veliki večini vsem enake, kmečke. Lepo bi bilo, da tega ne bi pozabili.

Koroško gozdarsko društvo vas vabi med svoje člane

Jerneja Čoderl, predsednica društva

Koroško gozdarsko društvo je društvo, ki med svojimi člani povezuje aktivne in upokojene gozdarje, lesarje in druge ljubitelje gozda in narave. Je sestavni člen Zveze gozdarskih društev Slovenije.

V letu 2005 nas je bilo v društvu včlanjenih 97. Vse, ki bi med aktivnostmi našega društva našli kaj zase, vabimo, da se nam pridružite. Da bo odločitev lažja, predstavljam aktivnosti društva v letu 2005.

V mesecu marcu smo izvedli tradicionalni ples Koroškega

gozdarskega društva. Druženje se je odvijalo v gostišču Korošica pri Dravogradu. Osrednja strokovna prireditev v organizaciji društva je bila obeležitev 50-letnice gozdnogospodarskega načrtovanja Območne enote Slovenj Gradec. Več aktivnosti smo v letu 2005 posvetili ponovni obuditvi izletov društva, ki so bili v preteklosti vsakoletno organizirani in dobro obiskani, potem pa je med člani naenkrat prenehalo zanimanje zanje. Razpisali smo dvodnevno ekskurzijo po Italiji, ki je zaradi premalo prijavljenih nismo izvedli. Puške nismo vrgli v ko-

ruzo, odločili smo se pripraviti enodnevni izlet na Tolminsko, ki smo ga v mesecu septembru tudi uresničili.

Ker so upokojeni člani našega društva še zelo pri močeh in ker se radi družijo, smo zanje pripravili dva obiska gozdnih učnih poti. Najprej smo se z upokojenskim korakom podali po gozdni učni poti Dravograd-Grad, v jeseni pa še po gozdni učni poti Pistrov grad v Vuzenici. Oba pohoda sta bila dobro obiskana in tovrstno aktivnost namerava društvo voditi tudi v prihodnje. Člani

Koroškega gozdarskega društva so aktivni še na različnih športnih področjih. Športna srečanja pripravljajo gozdarska društva po Sloveniji, tudi naše je že bilo organizator nekaj takšnih prireditev.

KGD se financira s članarino (v letu 2005 je znašala 4000 SIT in bo enaka tudi v letu 2006) in z denarjem, ki nam ga namenijo sponzorji.

Če se odločite in želite postati član KGD, pokličite na KE Radlje (88 71 381) ali na OE Slovenj Gradec (88 39 226).

V podjetju A.L.P. Peca povezujejo sodobna znanja s tradicionalnimi panogami

Irena Nagernik, A.L.P. PECA, d. o. o., Darja Jeriček, KGZ CELJE

Podjetje A.L.P. PECA, d. o. o., z Raven na Koroškem skupaj s partnerji že deset let spodbuja in izvaja številne razvojne programe in projekte na različnih področjih, med katerimi sta tudi razvoj mrežne ekonomije in razvoj podeželja. Da se aktivnosti na različnih področjih lahko uspešno združujejo in povezujejo, dokazujejo tudi s projektom **E-znanja na kmetije**, za katerega so finančno podporo pridobili iz evropskih sredstev, in sicer iz **Sklada za male projekte, donacijske sheme PHARE – čezmejno sodelovanje Slovenija-Avstrija 2003**.

Pri izvedbi projekta sodelujejo partnerji Kmetijsko gozdarska zbornica Slovenije, KGZ Celje, CELK – Center za razvoj podeželja in Ländliches Forstbildung Institut Kärnten (LFI) iz avstrijske Koroške.

Namen projekta je na eni strani usposobiti mlade gospodarje s koroških kmetij za uvajanje računalniško podprtega vodenja kmetije, na drugi strani pa za kvalitetno delo usposobiti tudi terenske kmetijske svetovalce, ki bodo lahko na ta način svojim svetovancem nudili podpo-

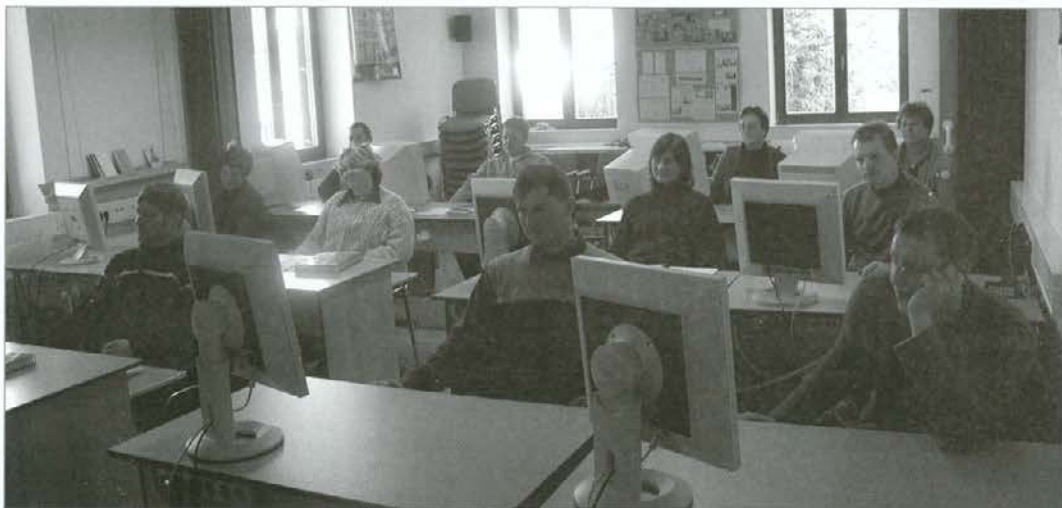
ro tudi pri sodobnejšem načinu vodenja njihovih kmetij. Skozi čezmejno sodelovanje partnerjev pa se bodo pridobila znanja ciljnih skupin podkrepila tudi s spoznavanjem primerov dobrih praks.

Aktivnosti v okviru projekta so že v teku in se izvajajo po zastavljenem načrtu. V novembru

vedeno 40-urno računalniško usposabljanje, katerega namen je udeležence seznaniti z osnovnimi znanji in veščinami pri delu z računalnikom. Vseh 20 udeležencev, med katerimi je 9 žensk, je konec decembra usposabljanje uspešno zaključilo. V okviru projekta je bil pripravljen anketni vprašalnik, s pomočjo katerega bodo zbrani

elektronske pošte. Anketiranje se izvaja s pomočjo koroških kmetijskih svetovalcev, obdelava pridobljenih podatkov in analiza ankete pa bosta opravljeni v nadaljevanju projekta.

V januarju 2006 se bo pričelo računalniško usposabljanje za drugo ciljno skupino, in sicer za koroške kmetijske svetoval-

Slušatelji računalniškega usposabljanja

2005 je bilo izbranih 20 mladih gospodarjev in gospodaric s koroških kmetij, ki so se vključili v projekt. V teh dveh mesecih je bilo za to ciljno skupino iz-

podatki o opremljenosti kmetij z računalniki, o uporabi računalnikov za vodenje evidenc na kmetiji, o uporabi interneta za iskanje informacij in uporabi

ce, ki bodo v okviru projekta nadgradili svoje računalniško znanje in se seznanili z uporabo razvitih računalniških aplikacij: vodenje evidenc na ekoloških kmetijah in izračun krmnega obroka, tako da bodo v nadaljevanju lahko učinkovito svetovali mladim gospodarjem pri računalniško podprtem vodenju kmetij.

Izvajanje projekta E-znanja na kmetije bo trajalo 11 mesecev. V tem času bo za udeležence s koroških kmetij poleg računalniškega usposabljanja pripravljen in izveden tudi program funkcionalnega usposabljanja učinkovite rabe računalnika na kmetiji. Če področje uvajanja uporabe računalnika na kmetiji zanima tudi vas, lahko podrobnejše informacije o projektu dobite v podjetju A.L.P. PECA na Ravnah oziroma na KGZ Celje – Kmetijska svetovalna služba na Prevaljah.

Usposobili se bodo za učinkovito rabo računalnika na kmetiji.

Kmetijstvo in gozdarstvo v MO Slovenj Gradec v letu 2005

Spoštovane občanke in cenjeni občani!

Leto 2005 je kar prehitro minilo in pred nami so že naloge in izzivi, ki jih s seboj prinaša novo. S seboj bo prineslo mnogo sprememb, na katere, upam, je naša država pripravljena. Vsaj v Mestni občini Slovenj Gradec se bomo tudi v prihodnjem obdobju potrudili po najboljših močeh, da bomo s približno takšno dinamiko, kot je bila v letu 2005, osvojili še kakšen zahteven cilj. Preteklo leto je bilo za nas namreč zelo naporno, a polno zadovoljstva ob uspešno izpeljanih mnogih projektih, ki bogatijo naš vsakdan. Slovenj Gradec in okolica se intenzivno razvijata. Tudi v bodoče se bomo trudili za uravnotežen napredek in razvoj vseh območij

naše občine. Obeti niso slabi, vendar bomo morali pazljivo izkoristiti sleherno možnost, ki se nam bo ponudila, da v razvojnem smislu lastna sredstva oplemenitimo z evropskimi. To nam je odlično uspelo pri čistilni napravi, poslovnici, na obzorju pa so že novi projekti, ki se jih bomo lotili letos in prihodnje leto.

Občinski svet Mestne občine Slovenj Gradec je 13. decembra 2005 soglasno sprejel proračun Mestne občine Slovenj Gradec za leto 2006, ki znaša skoraj 3,9 milijarde tolarjev. Proračun, ki je iz leta v leto višji, je dobro izhodišče za investicijsko in razvojno naravnost porabe proračunskih sredstev.

Naša naloga pa je, da s temi sredstvi ravnamo preudarno, varčno in transparentno. Ker smo ga sprejeli relativno hitro, lahko že na samem začetku leta zagotovim, da bomo do konca mandata uresničili večino zastavljenih nalog.

Ob vstopu v novo leto Vam želim, da bi bile vremenske razmere prizanesljive, da bi bila letina dobra in da bi se tudi letos v vsej svoji luči pokazalo sožitje človeka z naravo. Prav slednje je namreč recept za kakovostno, bogato in plodno življenje vseh, posebej pa še Vas, ki prebivate in vsakodnevno ustvarjate v njeni neposredni bližini.

Vse dobro Vam želim

Matjaž Zanoškar,
župan

Mestne občine Slovenj Gradec

V prispevku vas želimo na začetku novega leta seznaniti z aktivnostmi, ki so se odvijale na področju kmetijstva in gozdarstva v letu 2005 in v kar so bile vpete tudi strokovne službe uprave Mestne občine Slovenj Gradec.

Marjan Klemenc, višji svetovalec III

Mestna občina je v letu 2005 sofinancirala na področju pospeševanja in razvoja kmetijstva, gozdarstva in razvoja podeželja naslednje projekte (nekateri pomembnejši):

- Financiranje preventivnih pregledov mastitisa
- Sofinanciranje reprodukcije govedi
- Sofinanciranje apnene moke – javni razpis
- Sofinanciranje agromelioracij – javni razpis
- Projekt označevanja kmetij (nabava potrebnega materiala)
- Podpora društvom, strokovnim prireditvam in strokovni publicistiki v kmetijstvu
- Stroški strokovnih opravil (analize zemlje)
- Sofinanciranje izgradnje napajališč na pašniku Plešivec
- Sofinanciranje projektov, dokumentacije, programov in ukrepov CRPOV ter urejanje podeželja – javni razpis
- Izobraževalni programi s področja kmetijstva (tečaji, seminarji ...)
- Izobraževalni programi s

področja gozdarstva

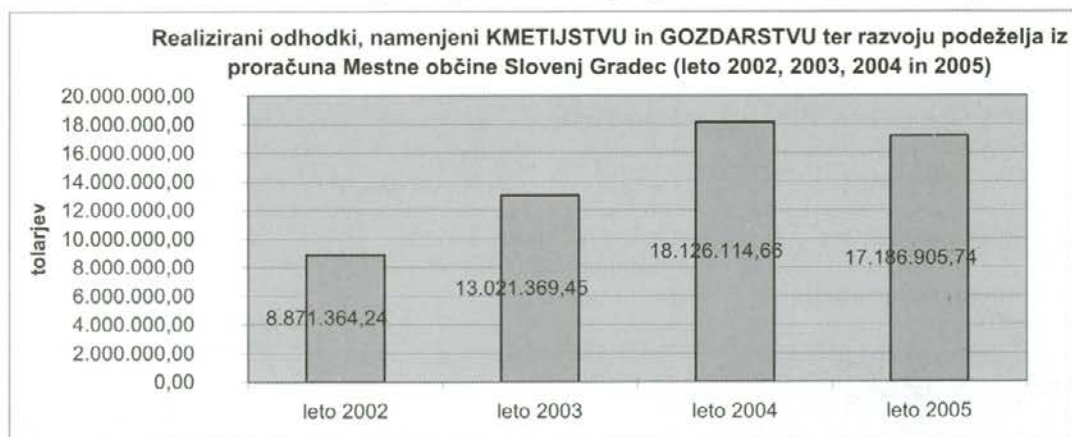
- Sofinanciranje prevozov mleka s hribovskih kmetij

Iz naslednjega grafa je razvidna primerjava realiziranih odhodkov (2002, 2003, 2004 in 2005), namenjenih KMETIJSTVU in GOZDARSTVU ter razvoju podeželja iz proračuna MOSG.

nim sredstvom iz nekaterih javnih razpisov ter rezervaciji dela sredstev za sofinanciranje aktivnosti dopolnitve obstoječih Razvojnih programov podeželja in oblikovanje lokalnih akcijskih skupin zaradi prilagoditve Predlogu Uredbe Sveta o podpori za razvoj podeželja iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP) za program-

a) Financiranje preventivnih pregledov mastitisa

Mestna občina Slovenj Gradec je v skladu s pogodbo (Sanacija čred molznic s previsokim številom somatskih celic), ki jo je sklenila z Veterinarsko postajo Slovenj Gradec, v celoti financirala odvzete vzorce mleka (142 govedi) za bakteriološko preiskavo

V Mestni občini Slovenj Gradec smo v proračunu 2005 namenili za področje kmetijstva, gozdarstva in razvoj podeželja skupno 20.776.850,37 tolarjev. Nerealizacijo porabe vseh sredstev gre pripisati večinoma neporablje-

sko obdobje 2007–2013. Naša občina namreč skupaj z ostalimi koroškimi občinami sodeluje pri pripravi vseh potrebnih programskih podlag za črpanje sredstev iz evropskih skladov (2007–2013).

ter antibiogram ter pripravo sanacijskega programa (sve-tovanje glede prehrane, molz-nega stroja, tehnike in čisto-če molže, razkuževanje pred molžo in po njej, določitev živali za zakol).

b) Sofinanciranje reprodukcije govedi

V tem letu smo sofinancirali umetno osemenjevanje 3289 živali. Tako je Mestna občina Slovenj Gradec tudi v letu 2005 sofinancirala 1000 tolarjev za umetno osemenitev.

c) Sofinanciranje apnene moke

V letu 2005 smo objavili tudi Javni razpis za dodeljevanje sredstev za ohranjanje in razvoj kmetijstva v Mestni občini Slovenj Gradec v letu 2004 (Ur. l. RS št. 69/05) – sofinanciranje apnene moke in sofinanciranje agromelioracij.

Kmetje so nabavili za razkisanje zemljišč skupno 92.060 kg apnene moke. Mestna občina Slovenj Gradec je sofinancirala 50 % nabavljenih količin apnene moke kmetom, ki so se prijavili na razpis in so izpolnjevali razpisne pogoje.

d) Sofinanciranje malih agromelioracij

Prav tako smo kmetom, ki so izpolnjevali pogoje razpisa za sofinanciranje agromelioracij, v letu 2005 nepovratno dodelili 799.689,80 tolarjev.

e) Sofinanciranje društev

Mestna občina Slovenj Gradec je sofinancirala tudi večino društev, ki delujejo na področju kmetijstva (Društvo podeželske mladine, Društvo kmetič, Konjerejsko društvo, Govedorejsko društvo, Sadjarško društvo ...).

Po sklepu Odbora za podeželje, kmetijstvo in gozdarstvo pri Občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec smo za potrebe Sadjarškega društva Mislinjske doline Lesnika nabavili nov pasterizator.

f) Sofinanciranje analiz zemlje

Tudi v minulem proračunskem letu smo za ta ukrep namenili skoraj 1.000.000 tolarjev predvsem z nalogo, da se kmetom omogoči testiranje zemljišč za vzgojo posameznih kultur in druge analize v zvezi z rejo govedi. Kmetom smo sofinancirali 50 % stroškov analiz. Ministrstvo za kmetijstvo, gozdar-

stvo in prehrano (MKGP) je namreč vsem kmetom, ki so na območju z omejenimi dejavniki (OMD), predpisalo, da opravijo te analize. Analize so potrebne predvsem za pravilno uporabo organskih in anorganskih gnojil v kmetijstvu (varstvo okolja) ter so tudi podlaga za pridobitev neposrednih podpor MKGP iz programa razvoja podeželja 2004–2006.

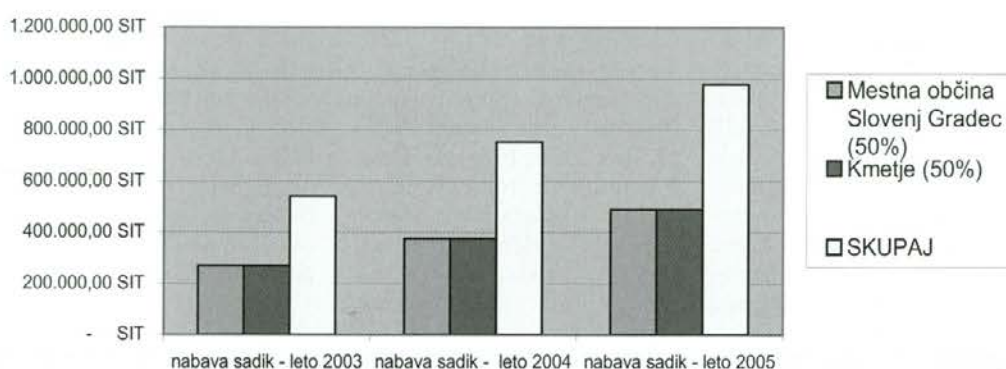
- Izobraževanje kmečkih žena
- Glasilo Društva kmetič Mislinjske doline
- Izobraževanje – računalniški tečaj
- Sofinanciranje nakupa sadik – sadno drevje

Potrebno je povedati, da smo v letu 2005 100 % sofinancirali računalniški tečaj 15 kmetom, ki so se nanj prijavili. Skupen

Za razna usposabljanja na področju kmetijstva pa smo v letu 2005 namenili preko 500.000,00 tolarjev

V letu 2005 smo v Mestni občini Slovenj Gradec ponovno pristopili k sofinanciranju (50 %) nabave sadik sadnega drevja (visokodebelne sadne sorte – obnova starih kmečkih sadovnjakov). Odziv kmetov je bil tudi letos zelo velik. Na-

Primerjava sofinanciranja nabave sadik sadnega drevja (leto 2003, 2004 in 2005)

g) Sofinanciranje izgradnje napajališč na pašniku Plešivec

Po sklepu Odbora za podeželje, kmetijstvo in gozdarstvo pri Občinskem svetu Mestne občine Slovenj Gradec smo tudi v letu 2005 namenili nekaj sredstev (500.000,00 SIT) za ureditev napajališč na pašniku Plešivec.

h) Sofinanciranje izobraževalnih programov (tečaji, seminarji ...) – nekaj izmed njih:

- Internetno izobraževanje
- Sodelovanje na kmečkih igrah
- Ekскурzija kmečkih žena
- Najem prostorov
- Predavanja 2005
- Izobraževanje kmetov
- Sodelovanje na regijskih kmečkih igrah
- Ekскурzija podeželske mladine
- Ekскурzija sadjarjev
- Obnovitveno usposabljanje FFS
- Strokovna publikacija
- Začetni tečaj EKO
- Delavnica HACCP – pitna voda

strošek tečaja smo pokrili v višini 192.500,00 SIT. Zavedamo se, da je znanje osnov računalništva v današnjem času tudi za kmetovanje velikega pomena.

Mestna občina Slovenj Gradec je v skladu s pogodbo, ki jo je imela sklenjeno s KGZS Celnje, Izpostava Slovenj Gradec, pokrila tudi stroške najema prostorov za razna predavanja in usposabljanja v višini preko 250.000,00 tolarjev. Prav tako smo za plačilo stroškov glasil (Govedorejec, publikacij Sadjarstvo, Glasilo društva kmetič) namenili preko 300.000,00 tolarjev.

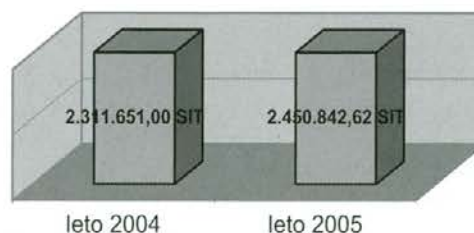
slednji graf nam prikazuje primerjavo nabave sadik za leta 2003, 2004 in 2005.

e) Sofinanciranje prevoza mleka s hribovskih kmetij

V Mestni občini Slovenj Gradec smo tudi v letu 2005 namenili za sofinanciranje pokritja stroškov prevoza mleka iz hribovskih kmetij do zbiralnic mleka sredstva v višini 1 tolar/liter mleka.

Vsi skupaj si lahko želimo, da bi bila v tem letu kaljivost semen čim boljša, da bomo lahko jeseni pričakovali obilno žetev!

Višina sredstev MO Slovenj Gradec za sofinanciranje pokritja dela stroškov prevoza mleka iz hribovskih kmetij do zbiralnic (leti 2004 in 2005)

Janez Bauer

Ko se zjutraj zbudiš te skozi okno pozdravijo v belo ivje oblečena drevesa. Zima je na široko vstopila v našo deželo in sploh ne skopari s svojimi darovi. Obilo mraza in snega nam je nasula. Stopim proti čebelnjaku, po nogami mi škripja in v lica mraz kar zareže. Okrog čebelnjaka je pa mir. Čebele sedaj počivajo. Stisnejo se v zimsko gručo in otrpnejo. Tudi poraba hrane je sedaj

minimalna. Kolega mi je pripovedoval, da s tehtnico meri porabo zimske zaloge in da se je do sedaj ta zmanjšala samo za kilogram in pol. To pomeni, da so do sedaj čebele v glavnem mirovale in da bodo glavnino zimske zaloge porabile v pozni zimi in pričetku pomladi za rejo zalege. Takrat, verjetno že konec januarja, bodo čebele sredi zimske gručice dvignile temperaturo na

32 st. C in matica bo zaleгла prve letošnje čebele. Razvijati se bo pričel nov rod čebel, ki bo osnova za razvoj družine v pomladanskih mesecih. Ta nam bo v mesecu maju in juniju napolnil posodo z medom do vrha. Zapomnite si to, kar pravijo stari čebelarji. Zima z veliko snega, da leto z veliko medu.

Je pa januar čas, ko se čebelarji srečujejo na občnih zbiorih, posvetovanjih in izobraževanjih. Eno takih je bilo v sredo, 11. januarja, ko so se v Dravogradu srečala vodstva koroških čebelarskih društev z vodstvom Čebelarske zveze Slovenije. Na srečanju je bil dan velik poudarek načinu črpanja evropskih sredstev iz uredbe in nalog ki so ob tem prenesena na Čebelarska društva. Izvedeno bo veliko predavanj in izobraževanj o reji čebel in obvladovanju varoze, ki kot najhujša bolezen, lahko bi rekli kar kuga, uničuje naše

čebelje družine.

Potrjena je bila tudi druga uredba o nadaljni reji čebeljih družin in selekcijskem delu za ohranitev in vzgojo naše kranjske čebele. Selekcijsko delo bomo koroški čebelarji izvajali z lastnim genetskim materialom, saj nam strokovnjaki zagotavljajo, da je na koroškem eden najčistejših rodov alpskega ekotipa kranjske čebele. Tudi letos bomo po prejemu panjskih listov izvajali selekcijsko delo, matice bomo odbirali od najboljših čebeljih družin in na ta način bomo razvijali močne družine naše kranjske čebele. Za opravljeno delo bomo dobili poplačane stroške, enako kot lani konec leta. Vsi čebelarji se moramo tako vključiti v Priznano rejsko organizacijo za kranjsko čebelo in na ta način poskrbeti, da bo Slovenija postala izvorno nahajališče in baza plemenskega materiala za cel svet.

Ustna higiena in nega zobovja

Martina Sušec, dr. vet. med., VP Slovenj Gradec

Pri naših ljubljenceh se pogosto pozablja na ustno higieno, kar zmanjšuje kakovost njihovega življenja. Zaradi daljše življenjske dobe naših živali pa je večja tudi pojavnost zobnih obolenj. Na veterinarski postaji se pogosto srečujemo z obolenji zob in obzobnih tkiv. Lastniki nas obiščejo ponavadi takrat, ko ugotovijo, da njihovi živali neprijetno zaudarja iz gobčka, poleg tega pa postane neješča oz. odklanja hrano. Ob skrbnem kliničnem pregledu, ki ga opravimo veterinarji, ugotovimo še druge znake: nabiranje trdih rjavih oblog na zobeh (zobni kamen), slinjenje, pordele dlesni, ki včasih zakrvavijo na dotik, v določenih primerih pa tudi majave zobe, ki jih je potrebno izpuliti.

Vnetju zob in obzobnih tkiv

strokovno rečemo parodontalna bolezen.

Mačke so v primerjavi s psi bolj nagnjene k prekomernemu nalaganju zobnega kamna. Zobni kamen nastane iz mehkih zobnih oblog – plak. Bakterijska zobna obloga – plak – je glavni povzročitelj vnetja obzobnih tkiv. Gre za sivo-rumeno oblogo, ki je prilepljena na površino zob in ustne sluznice in tvori obzobni žep. V tej fazi je najbolj pomembna njena odstranitev, saj se v naslednjih dneh bakterijske zobne obloge mineralizirajo s kalcijevimi solmi iz sline in nastane zobni kamen, ki draži dlesen. Posledično pride do vnetja dlesni – gingivitis – ter vnetja in propada obzobnih tkiv.

Ugotovljeno je, da parodontalna bolezen oz. njen potek prizadene ostale organske si-

steme, kot so srce, jetra, pljuča, ledvice.

Z dobro ustno higieno in profesionalno odstranitvijo plaka in zobnega kamna se lahko vnetje dlesni popolnoma pozdravi, medtem ko se

parodontitis le deloma.

Na tržišču so številni preparati za nego zob (zobne krtačke, zobne paste, posebna hrana), s katerimi lahko lastniki sami poskrbijo za svoje ljubljence.

Božično-novoletni koncert

Stanko Hovnik

V Športni dvorani Slovenj Gradec je bil 25. decembra 2005 tradicionalni božično-novoletni koncert Pihalnega orkestra Slovenj Gradec, posvečen tudi državnemu prazniku, dnevu samostojnosti.

Slavnostni govornik Borut Pahor

Nastopal je Pihalni orkester Slovenj Gradec z dirigentom Petrom Valtlom, oktetom Utrip, ki ga vodi Leon Gril, harmonikarskim orkestrom glasbene šole Slovenj Gradec z dirigentko Branko Kašnik, Pihalnim orkestrom glasbene šole in dirigentom Martinom Šmonom, solo vokalom Alje Primožič in Godalnim orkestrom Glasbene šole z dirigentom Brankom Čepinom. Pihalni orkester z gosti je izvedel priložnostni koncert, ki so ga oblikovali s skladbami,

primernimi za božično-novoletni čas.

Vsi omenjeni orkestri so izvedli svoj program na visokem izvajalskem in umetniškem nivoju. O prazniku je spregovoril Borut Pahor, evropski poslanec, in dejal: »December je moj najljubši mesec. Precej čudno za Primorca, ki neskončno ljubi toplino poletnih dni. In vendar prav. Prav nobeden drug mesec kot december ne prinese v moje življenje toliko drobnih radosti, povezanih z dobrimi željami in upanji po lepšem in boljšem. Zdi se mi celo, da smo ljudje te dni bolj človeški. Bolj odkrito in bolj iskreno kot sicer sanjamo o lastni sreči in sreči ljudi, ki jih imamo radi.

Enotnost za politično pomlad leta 1990 ni prišla čez noč. Zanj se je bilo potrebno potrpežljivo truditi. Enotnost za plebis-

Enotnost za vstop Slovenije v EU in NATO ni prišla čez noč. Zanj se je bilo potrebno potrpežljivo truditi. Ampak Slo-

Naj to povem tudi tu, v Slovenj Gradcu. Počutim se imenitno. Skoraj vsakič, ko prestopim prag parlamenta, ki predstavlja

Ob slovenski himni

venci smo uspeli. Uspeli smo zato, ker smo sanje slehernega od nas povezovali v kolektivne sanje in velikopotezne načrte.« Še je govoril evropski poslanec:

skoraj pol milijarde Evropejcev, med njimi dva milijona Slovencev, me prevzame ponos. Vsakič, ko v slovenskem jeziku nagovorim kolege iz petind-

Godalni orkester Glasbene šole Slovenj Gradec z dirigentom Brankom Čepinom

cit in samostojno Slovenijo ni prišla čez noč. Zanj se je bilo potrebno potrpežljivo truditi.

»Veliko ljudi me vpraša, kako se počutim kot slovenski poslanec v evropskem parlamentu.

vajsetih držav, se zavem, kako srečni generaciji pripadam, da je dočakala dan, da je naš jezik uradni jezik združene Evrope.« Ob koncu pa je vsem zaželel, da se nam v novem letu izpolni kakšna skrita želja in da nas tudi v prihodnje spremlja sreča. Ta pa je na strani pogumnih. Tem željam so se pridružili še izvajalci koncerta.

Več kot 1500 navzočih poslušalcev je z dolgim aplavzom nagradilo govornika in izvajalce koncerta.

Pihalni orkester Slovenj Gradec z dirigentom Petrom Valtlom

Slovenska zgodovina poštne znamke

Stanko Hovnik

Letos mineva 155 let, odkar so na območju današnje Republike Slovenije uvedli poštne znamke kot dokaz, da je pošiljatelj plačal poš-

tnino. Prve poštne znamke je dne 1. junija 1850 uvedla avstrijska država.

Ob tej priliki sta Filatelistično društvo Slovenj Gradec in

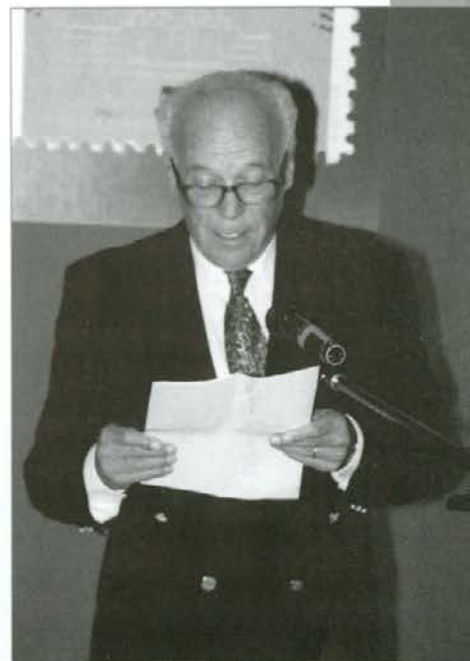
Nato so Slovenijo štiri leta okupirale Nemčija, Italija in Madžarska, malenkost ozemlja pa si je prisvojila še neodvisna država Hrvaška.

Anton Jamnik, Ivan Cantner in Vlado Brezovnik ter Peter Suhadolc iz Trsta

Ob otvoritvi so spregovorili: Marko Košan, Jurij Simoniti in župan mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar. V programu je sodeloval harmonikar Borut Mori.

Gostje na otvoritvi razstave poštne znamk

Jurij Simoniti, eden izmed avtorjev razstave

Marko Košan, direktor Koroškega pokrajinskega muzeja

Viharnik

izdaja:

Gozdno gospodarstvo Slovenj Gradec, d. d., Vorančev trg 1, 2380 Slovenj Gradec

GOZDNO
GOSPODARSTVO
SLOVENJ GRADec D.D.

telefon: 02 88 43 332

faks: 02 88 42 684

e-mail: viharnik@gg-sg.si

direktor:

Silvo Prižrnjak

glavna in odgovorna urednica:

Ida Robnik

uredniški odbor:

Ida Robnik, Brane Širnik,
Gorazd Mlinšek, Jože Potočnik,
Marta Krejan, Franc Jurač

lektorica:

Marta Krejan, prof.

idejna zasnova, grafično

oblikovanje in priprava za tisk:
Jože Repas, design

tisk:

ZIP Center d.o.o.
Ravne na Koroškem

avtor fotografije na naslovnici:

Franc Jurač

Na podlagi mnenja ministrstva za
informiranje z dne 30. 1. 1992 je
Viharnik proizvod informativnega
značaja (tč. tarifne številke 3).

Razstavljeni primerki poštne znamk

Koroški pokrajinski muzej 2. decembra 2005 v razstavišču muzeja pripravila razstavo "Slovenska zgodovina poštne znamke", ki so veljale na ozemlju današnje Republike Slovenije vse od daljnega leta 1850 do danes. Na sličicah, ki jih lepimo na poštne pošiljke, se zrcali vsa zgodovina našega naroda v tem obdobju. Zvrstile so se: avstrijsko cesarstvo in ogrsko kraljestvo do prve svetovne vojne, italijanska zasedba velikega dela našega ozemlja, izguba Koroške, nastanek kraljevine južnih Slovanov in skoraj izničenje Slovencev na tem prostoru po polomu predvojne jugoslovanske države.

Po koncu druge svetovne vojne je nastala socialistična Jugoslavija in okupacijske cone na naši zahodni meji. Šele od leta 1954 je dokončno določena mejna črta z Italijo.

Prve slovenske znamke so bile tako imenovani verigarji. Po razpadu avstro-ogrske monarhije oktobra 1918 je poštna direkcija v Ljubljani januarja 1919 po osnutkih profesorja Ivana Vavpotiča izdala poštne znamke, ki so bile v uporabi do 2. novembra 1921.

Razstavljenih je okoli 4000 znamk, ki jih je zbralo in uredilo sedem avtorjev: Slovenjgradčani Jurij Simoniti, Hinko Seničar, Tone Potočnik,

Valvasorjev Guštanj

Stanko Hovnik

V razstavišču Koroškega pokrajinskega muzeja Ravne na Koroškem je bila 22. 12. 2005 razstava Valvasorjev Guštanj: stare grafične podobe vojvodine Koroške 1681 in 1688. O tem je spregovoril direktor muzeja Marko Košan: »Koroško-štajersko mejno področje je bilo vselej v zgodovino odmaknjen svet, razložen med blago zaobljenimi pobočji in plečatimi kopami Pohorja na eni strani ter zadnjimi obronki visokogorskih Karavank s Peco in mogočnim osamelcem Uršljo goro na drugi. K prastarim župnijskim cerkvam in njihovim gotsko zašiljenim ali baročno čebulasto preoblikovanim streham zvonikov stisnjena gručasta naselja so stoletja dolgo zaspano životarila v upoš-

tevanem podeželskem utripu, le posamezna obdobja intenzivnejšega razvoja so pognala življenje v bolj dinamičnem ritmu. Po burnem obdobju protestantskih cerkvenih reform, s katerimi se je v precejšnji meri razmajal trdovratni okvir tradicionalnih vrednot, so zaceljene rane verskih nasprotij in prenehanje turške nevarnosti ustvarile ugodno klimo ponovnemu razcvetu življenja v deželi. Koroško-štajersko mejno območje treh dolin ob Meži, Mislinji in zgornjem toku Drave je že v davnih časih pritegovalo popotnike in jih navdihovalo za popotne opise, od 17. stoletja dalje pa tudi vse bolj številne in modne topografske predstavitve v sliki in besedi. Medtem ko je slikovite vedute v štajerskem

delu današnje koroške krajine leta 1681 v znameniti Topografski vojvodine Štajerske imenitno upodobil graški kartograf Jurij Matej Vischer, je istega leta svojo prvo koroško izdajo dokončal tudi znameniti polihistor s Kranjskega Janez Vajkard Valvasor. V spremljevalnem katalogu Alojz Krivograd in Marko Košan razkrivata, da so Valvasorjeve vedute izjemen in prvovrsten zgodovinski vir. Upodobljeni so trg Ravne (do leta 1952 Guštanj) in dvorci Dob med Ravnami na Koroškem in Prevaljami, Grunfels na mestu današnje ravske kinodvorane, Javornik na obronku dvignjene planote nad trgom, dvorec Ravne (danes v njem domuje Koroška osrednja knjižnica), Šrotnek, ki ga ni

več, in Podgora, kjer je danes kmečka hiša na Lobasovi kmetiji. Nenavadno je, da je bilo v okolici Raven na razdalji treh kilometrov kar šest dvorcev, le trije od njih pa še stojijo.« Pri projektu kataloga je sodeloval profesor Krivograd, ki je obširno spregovoril o ravnenskih dvorcih. K pripravi pričujočega projekta, je še povedal gospod Košan, jih je vzpodbudila ideja ravskega župana, gospoda Maksimiljana Večka, ki v zadnjih letih načrtno zbira stare grafične upodobitve kraja; prav pred kratkim so imenitno zbirko sedmih Valvasorjevih podob izdali tudi v obliki reprezentančne grafične mape in na razglednicah ter eno izmed njih poklonili muzeju.

Profesor Alojz Krivograd je obširno spregovoril o Ravenskih dvorcih.

Župan občine Ravne Maksimiljan Večko poklanja Koroškemu pokrajinskemu muzeju reprezentančno grafično mapo na razglednicah – sprejel jo je direktor muzeja Marko Košan.

Jezikovne drobtinice: frazeologemi

Marta Krejan, prof.

»Kaj, presneto, pa je spet to?« se morda kdo sprašuje, ko sliši besedo frazeologem. Beseda je res dokaj težko izgovorljiva, skriva pa nekaj, kar vsi zelo radi uporabljamo v vsakdanjem sporazumevanju. **Frazeologem** je v grobem stalna besedna zveza dveh ali več besed, in sicer pomeni nam najbolj znane pregovore, potem pa še rekla,

reke in rečenice.

Pregovor je, kot vemo, stalna besedna zveza, ki kratko in pogosto v prispodobi izraža neko življenjsko izkušnjo in je vzgojnega značaja: Kdor drugemu jamo koplje, sam vanjo pade; Mladost je norost, čez jarek skače, kjer je most ...

Reklo je stalna besedna zveza s prenesenim pomenom, je pa

običajno krajše od pregovora (ni poved) in ga uporabljamo za izražanje kakega življenjskega pravila: zdrav duh v zdravem telesu, kriva vera, na vse kriplje ...

Rečenica je stalna besedna zveza v obliki povedi: Vrana vrani ne izključe oči; Kogar se bojiš, tega ne ljubiš; Mi o volku, volk iz gozda ...

Rek je podoben rečenici – je kratek stavek, ki izraža neko resnico oz. misel, katere tvorec nam je običajno znan (filozofske misli itd.): Cezar je tvorec reka Prišel, videl, zmagal.

Ritem, oblika, magična barva in harmonija

Stanko Hovnik

V Koroški galeriji likovnih umetnosti Slovenj Gradec je bila 23. 12. 2005 razstava Karla Pečka pod naslovom Ritem, oblika, magična barva in harmonija. O umetniku so spregovorili Iztok Premrov (umetnostni zgodovinar), župan mestne občine Slovenj Gradec Matjaž Zanoškar in direktorica KGLU Milena Zlatar. Nastopali sta glasbeni gostji Lucija Mlakar (violina) in Maja Kastratovik (klavir).

Večina razstavljenih del je last ustanove Fundacije umetnika profesorja Karla Pečka, ki

ji je slikar namenil 275 svojih slik, risb in grafik, del pa iz zasebnih zbirk. Doslej je Pečko ustvaril okoli 2500 slik.

»Nikoli nisem iskal kupcev, ne maram niti prodajnih razstav, a imam spoštljivo klientelo,« pravi umetnik. Če si kdo želi njegovo sliko, največkrat izrazi željo, naj na njej upodobi Uršljo goro. Korošci so zelo navezani nanjo; ne le, da jo sleherno jutro radi vidijo v živo, tudi na slikah jim je všeč, v kateri koli iz palette mavričnih barv. Poleg Uršlje gore so slikarju pri srcu konji. »Konji so zame balerine,« je opisal svoj odnos do teh

plahih, a mogočnih živali.

Do 29. januarja 2006 bo na ogled 139 risb, kred, akvarelov, med njimi dvorišča, 61 olj na platnu, 35 pastelov, 35 grafik, štirje fragmenti mozaikov in 63 fotografij. Januarja izide še monografija, ki bo med drugimi ponudila odgovor na vprašanje, zakaj je Karel Pečko ustvaril mnogo portretov. »V sebi sem imel neko veselje, da ne boste zapisali talent, tega nikoli ne rečem, talent je v božjih rokah. Nekateri se šopirijo, češ, imam talent, pa še barve niso dobro povohali, kaj šele več kot dvakrat razstav-

Prof. Karel pečko

Levo ob Karlu Pečku sedi Iztok Premrov.

ljali. Ne maram prepotentnih ljudi. Najbrž sem si mislil, če bom znal namalati portret, bom pomenil nekaj več, portretiral sem že pred študijem,« je povedal Pečko in dodal, da je življenje sestavljeno iz naključij, ki so lahko plemenita, lahko so fantastična zgodba, vsak človek pa ima svojo.

Fundacijo je ustanovil leta 1997, da bi pri študiju pomagal mlademu rodu koroških umetnikov. Denar je namenjen dodiplomskim študentom humanistike, vsako leto osmim.

Ob tej priložnosti je Peter Slemenik v imenu Banke Koper izročil Fundaciji Karla Pečka ček v vrednosti 500.000 sit.

Decembrska ponudba v Galeriji Kolar

Stanko Hovnik

Niko Kolar, slovenjegraški galerist

V torek, 6. decembra 2005, je bila v Galeriji Kolar v Slovenj Gradcu otvoritev prodajne razstave slikarskih, kiparskih in steklarskih del malega formata. Razstavljenih je bilo okrog 60 umetniških del priznanih slovenskih umetnikov, poleg tega pa je galerist Niko Kolar presenetil z odlično ponudbo del pokojnega Zorana Mušiča. Za posebno presenečenje je poskrbela Nikova žena, ki je možu čestitala za 60. rojstni dan in mu izročila torto.

Torta za 60 let

Nov Multimedijski center Koroške

Nataša Konečnik Vidmar

V prostorih MKC Slovenj Gradec bo v začetku leta 2006 otvoritev novega Multimedijskega centra (MMC) Koroške. Nastal je s podporo Ministrstva RS za kulturo, povezuje pa še 15 podobnih Multimedijskih centrov po vsej Sloveniji, ki skupaj tvorijo nacionalno informacijsko mrežo.

V okviru MMC Koroške bo uporabnikom na razpolago računalniška e-učilnica, ki vsebuje 7 novih računalniških enot. Gre za brezplačno upora-

bo računalniške opreme, prost dostop do interneta in možnost kreativnega multimedijskega ustvarjanja. V e-učilnici bomo organizirali razne brezplačne tečaje uporabe računalniške strojne in programske opreme, ki bodo namenjeni predvsem začetnikom, ki bi se želeli naučiti veščin, potrebnih za uporabo računalnika, ki je tako rekoč že nuja na vsakem koraku.

Poleg e-učilnice bo v kletnih prostorih uporabnikom na razpolago snemalni multime-

dijski studio, ki bo primeren za avdio in tudi video produkcijo, predvsem glasbenikom, pa tudi drugim multimedijskim ustvarjalcem. Tudi v okviru snemalnega studia bodo organizirane številne brezplačne delavnice za vse, ki jih zanima delo z avdio in video opremo, snemanje in obdelava zvoka itd.

Tretji projekt, ki ga zaobsegla MMC Koroške, pa je koroški multimedijski informacijski portal nucam.info. Portal je namenjen informiranju javno-

sti ter promociji dogodkov in prireditev s področja kulture s celotne Koroške regije. Organizatorjem bo tako omogočena hitra in popolnoma brezplačna objava vseh programov in dogodkov, ki se bodo zgodili na področju Koroške, obiskovalcem portala pa enostaven dostop in informiranost o vseh aktualnih dogodkih v regiji, zbranih na enem mestu – na www.nucam.info. K sodelovanju so vabljeni vsi, ki kakorkoli sooblikujejo kulturno podobo na Koroškem.

Trije kralji – koledniki v Podgorju

Leopold Korat

Človek si je izmislil praznike za najrazličnejše priložnosti. Tako se prazniki, cerkveni ali drugi, vsako leto znova zavrtijo naokoli. Tako so letos na »tretji sveti večer« spet odšli na pot od hiše do hiše, od srca do srca, koledniki - sv.Trije kralji. Prepevali so »v naše veselje za srečo drugih«. Takšno je bilo geslo letošnjega koledovanja,

ki ga že vsaj deset let po celi Sloveniji pripravlja Misijonsko središče Slovenije. Letos so darovi dobrih ljudi namenjeni za ljudi v mali državi Malavi v Afriki, ki meri po dolžini 900 km, po širini pa le 80 do 150 km. Velik del njenega ozemlja pokriva jezero Malavi, ki je tretje največje jezero v Afriki. Najbolj znan raziskovalec te dežele je bil škotski misionar David Livingstone, o katerem trdijo, da je v letu 1859 kot prvi Evropejec videl to jezero. V 19. stoletju je bila dežela pod oblastjo Angležev, Portugalcev in Nemcev. Država Malavi je postala samostojna leta 1966, njen prvi predsednik pa je postal pravnik Kamuzu Banda. Sedanji predsednik je katoličan Bingo Mutarika, ki se trudi, da bi deželo popeljal iz revščine in zaostalosti v lepšo prihodnost. V tem mozaiku truda in dela za lepšo bodočnost te male države je tudi slovenski misijonar pater Stanko Rozman, ki je daljnega leta 1968 prvič stopil na zemljo Afrike. Sam pravi, da je država Malavi zelo lepa, a prebivalstvo trpi lakoto. Tako smo tudi Trije kralji (otroci cerkvenega pevskega zbora) letos zbiral za naše lačne vrstnike

v tej daljni in malo poznani deželi. Utrujeni in srečni smo se pozno zvečer vračali domov, srečni, da smo spet lahko naredili kaj lepega za prebivalce našega kraja in za nepoznane prijatelje v Afriki. To prepevanje od hiše do hiše tako ni samo sebi namen, ampak ima več pomenov. Najprej verskega, saj se je kot »plastičen« prikaz dogodka ob Jezusovem rojstvu začelo v življenju naših prednikov. Kulturnega – saj se ohranja in še vedno živi del kulturnega življenja naših dedijev in bic.

In ne nazadnje je lahko koledovanje tudi humanitarna akcija (kot je misijonska akcija za pomoč državi Malavi in misijonarju p. Rozmanu!). Pa še kakšen pomen lahko ima! Če vse to povežemo, dobimo še enkrat potrjeno geslo, pod katerim je potekala letošnja akcija: za naše veselje za srečo drugih! Vsem bralcem Viharnika želimo Trije kralji iz Podgorja: »Sveta noč naj sveti vam: slava Bogu, mir ljudem. Da v novem letu vsi veseli, zdravje in uspeh bi imeli!«

Trije kralji v Mežici leta 1962 (od leve proti desni: Anton Piko, Janjo Špegel, Leopold Korat in Gusti Vertačnik)

Trije kralji v Podgorju (2006)

Letošnja zima ob božičnih in novoletnih praznikih je bila spet taka, kot smo je bili vajeni nekdaj. Tako lepa zimska narava ob novem letu nas vedno znova vzpodbuja k razmišljanju in spomini se nam vrnejo v minule čase in dogodke, ki smo jih preživeli. Letos je bilo leto najrazličnejših obletnic, svetovnih pa tudi osebnih doživetij, posebej tistih ob koncu druge svetovne vojne. Zame je bilo leto 1945 eno izmed tistih, ki ga ni mogoče pozabiti. Bil je december 1945, ko sem se po skoraj triletnem času vojne in ujetništva vračal domov ...

Ta svoja vojna doživetja sem že opisoval in ne bi rad bralcev Viharnika s tem še enkrat dolgočasil, pa vendar je potovanje po tako dolgi odsotnosti zdoma za tistega, ki je to doživel, nepozaben dogodek. Po šestmesečnem bivanju v angleškem ujetniškem taborišču v Knutsfordu pri Manchesteru v srednji Angliji so nas Slovence konec novembra, po posredovanju jugoslovanske, poprej pa še kraljeve vlade, vendarle pričeli pripravljati

za vrnitev v domovino. Vsak se je lahko sam odločil, kateri vojski se želi pridružiti, lahko pa je tudi ostal v taborišču in se pozneje odločil za kako drugo državo.

Kar nas je bilo Slovencev, smo bili večinoma sami mladi kmečki in delavski sinovi, vajeni trdega življenja in pomanjkanja, ki je v kraljevini Jugoslaviji in potem po okupaciji vladalo pri nas. Nismo se ozirali na razne propagandne vesti, češ da se v Slovenijo ni varno vračati, da bodo vse prisilno mobilizirane v nemško vojsko takoj zaprli ali celo pobili. Mi smo bili priložnostno dobro obveščeni o razmerah, ki so takrat po vojni vladale doma, vedeli smo tudi, da je bila razglašena amnestija za vse prisilno mobilizirane Slovence, da se lahko mirno vrnejo domov in da lahko kljub težkim razmeram, ki so po vojni vladale v vseh državah, vsak dobi sebi primerno zaposlitev.

Konec novembra 1945 so nas nekega jutra postrojili na našem taboriščnem športnem stadionu, kjer so nas prešteli

in poimensko ugotavljali, če smo vsi, ki smo se odločili za vrnitev v Jugoslavijo, navzoči. Nato smo morali iti v skladišče, kjer je vsak dobil novo angleško vojaško obleko, spodnje perilo in čevlje ter vojaško okroglo potovalko, kamor smo lahko shranili svoje osebne stvari. Nato smo dobili še potrebne dokumente in potrdila za vrnitev v domovino.

Drugo jutro so nas spremili na železniško postajo, od koder smo se z vlakom odpeljali v Liverpool, kjer nas je že čakala velika čezoceanska ladja, ki je zaključila naše šestmesečno bivanje v Angliji. Ti dnevi vožnje po sončnem in toplem sredozemskem morju so bili najlepši dnevi mojega ujetniškega življenja. Vozili smo se v spremstvu jugoslovanske repatriacijske komisije, pod angleškim vojaškim nadzorom in z vojaško hrano in oskrbo. Ležali smo na palubi v soncu, ki je za tisti čas grelo izredno toplo. Pogovarjali smo se o naši prihodnosti in negotovi usodi, kateri smo se vozili nasproti.

Po par lepih dneh vožnje okoli

Francije in Španije, skozi Gibraltar, okrog Sicilije in skozi Mesinska vrata smo končno prispeli v italijansko pristanišče Toronto. Tu je bilo konec lepe vožnje po sončnem Sredozemskem morju. Čakal nas je tovorni vlak, s katerim smo nadaljevali bolj dolgočasno vožnjo proti meji v Divačo. Tu je bilo potem tudi konec z angleško vojaško oskrbo in prehrano. V Divači nas je prevzela jugoslovanska vojaška komisija in odpeljali smo se z vlakom v Celje.

V Celju so nas namestili v ujetniške celice »Starega pisakra«. Lahko rečem, da je bil odnos jugoslovanskih vojakov do nas ves čas korekten, mogoče malo zadržan, pa vendar brez očitkov in šikaniranja, kot so pripovedovali nekateri iz drugih krajev Slovenije. Naš paznik je bil Slovenec, domačin iz Podgorja, Jurij Lenasi. Od njega sem lahko izvedel prve vesti iz domačega kraja, da so doma vsi živi in zdravi in da me težko pričakujejo.

Bivanje v celici v »Starem pisaku« smo imeli bolj za veselje kot za kazen. Spali smo na tleh na slami z vojaškimi odejami, na vsakem koncu po trije, v kotu pa je bilo stranišče. To je bila velika pločevinasta kanta s pokrovom, katero sta morala vsako jutro dva odnesti, izprazniti in oprati. To opravljanje potrebe je vzbujalo vedno veliko smeha in zbadanja, kadar je kateri opravljal potrebo in so ga drugi opazovali.

Po par zaslišanjih smo dobili v soboto zvečer tistega tedna vsak svoj vojni odsek, s katerim smo se naslednje jutro odpeljali vsak svojemu domačemu kraju nasproti, jaz proti Slovenj Gradcu. Pot od Slovenj Gradca pa do Suhega dola se mi ni še nikoli zdela tako lahka in kratka, kot tedaj, ko sem se po njej vračal domov.

Tako se je moja vojna zgodba, začeta februarja 1943, srečno končala decembra leta 1945 in začelo se je novo življenje, čeprav težko in trdo, pa vendar lepo in srečno.

Slika prikazuje središče stare kmečke kuhinje, kjer se je v zimskih večerih odvijalo vse kmečko dogajanje in življenje cele družine. Tu so opravljali razna dela, popravila orodja za dela na vrtu in polju. Tu so predice v zimskih večerih predle in pletle zimska oblačila, otroci so se učili in delali naloge ... Take kmečke bivalne kuhinje so bile nekdaj skoraj pri vsakem preprostem kmečkem domu, dokler jih ni izpodrinila modernejša oprema.

Foto: Rebernik R.

S homeopatom Borisom Wakounikom o naravnem zdravljenju

Samo Šavc

Pred letom dni je mladi naravni zdravilec Boris Wakounik pričel z dejavnostjo alternativnega zdravljenja, ki temelji na naravnih zdravilih brez stranskih učinkov in na celoviti psihofizični in kognitivni obravnavi bolnikov. Prostore ima na Ravnah na Koroškem in v Ljubljani, kjer se nadeja večjega obiska. Ker se vedno več ljudi vseh starosti odloča poiskati pomoč tudi pri alternativnih, je zanimivo izvedeti kakšne izkušnje ima človek, ki se s tem ukvarja.

Vaš pogled na prvo leto zdravljenja ...

S prvim letom sem kar zadovoljen. Veseli me dovednost ljudi do alternativne medicine. Zdravljenja so bila dokaj

uspešna in moja pričakovanja presežena. Tako dobri rezultati se sicer dosegajo po nekajletni praksi.

Katere težave so pestile vaše obiskovalce?

Zelo pogosto so prihajali bolniki s kroničnimi prebavnimi težavami. Sledijo težave z glavoboli, ki spremljajo ljudi vrsto let. Kot primer navajam bolnico, ki jo je mučil glavobol trideset let. S pomočjo homeopatije se je glavobola rešila v pol leta. To je bil moj najlepši potek terapije. Zanimiva je tudi primerjava s potekom zdravljenja uradne medicine po stroškovni plati, če naredimo primerjavo tridesetletnega jemanja zdravil proti šestim srečanjem pri meni. Kot tretje

navajam težave mnogih ljudi z alergijami, kjer so prevladali otroci. Potek zdravljenja je bil pri otrocih relativno kratek: tri do šest mesecev. Daljši čas je potreben za zdravljenje alergij pri odraslih.

Ali prihajajo k vam tudi ljudje s psihičnimi težavami?

Tudi. Ena najpogostejših težav je depresija, pogosteje prihajajo s temi problemi mladi. Tarejo jih občutja, da nimajo prihodnosti, pogosto so brez zaposlitve, nastopajo problemi v družini ali s partnerjem. Naslednja oblika je starostna depresija. Vzroki so v osamljenosti, neizživetih čustvih in podobno. Otroke pogosto spremlja strah pred šolo, tudi zaradi neuspele vključitve v novo šolsko okolje, tako da nekateri dobijo alergijo, ko je treba v šolo.

Psihične težave zahtevajo daljši čas zdravljenja in bolnikovo potrpljenje. Vendar so me uspehi prijetno presenetili.

Kako poteka terapija?

Ko se dogovorimo za srečanje, je najprej na vrsti tako imenovana anamneza. V uri in pol pogovora pridobim čimveč informacij. V prvem delu pacient govori o svojih težavah, kar si zapišem. Možnost ima povedati vse, kar želi, za kar je potrebno doseči visoko stopnjo zaupanja. Cilj je spoznati bolnika čim bolj celovito, tudi njegove osebnostne značilnosti in skrivnosti, ki jih v vsakdanjem okolju s težavo komu zaupa. Sledijo vprašanja o težavah in

še družinska anamneza. Na osnovi tega izberem homeopatsko zdravilo in ga dam bolniku, da ozdravi ali da se bolje počuti. Med jemanjem zdravila lahko pride do nekajdnene poslabšanja, kar je znamenje, da je zdravilo pravo in da bo bolnik ozdravel.

Kakšna je primerjava z običajnimi zdravili?

Homeopatska zdravila so vsa naravnega izvora in nimajo stranskih učinkov. Dajejo se na podlagi več simptomov in ne zgolj na podlagi enega. Namenjena so zdravljenju človeka v celoti, izdelana pa so iz zelišč in mineralov.

Ali pogosto prihajajo k vam taki, ki so pred tem že prejele pomoč uradne medicine?

Tako je. Veliko jih pride z mnenjem zdravnika, da jim ne more več pomagati. Nekateri bolnike tudi sami napotijo k nam.

Kako si to razlagate?

Uradna medicina nima možnosti spoznati celega človeka, torej poleg telesa še duševnost, miselne procese in tipe ljudi. Bolezen je znak, da nekaj ni v redu z nami, je pa tudi vzročnica za razvoj človeka, saj moramo postati dejavni za doseg cilja.

Kje so vzroki naraščanja obiska pri homeopatih?

Uradna medicina predvsem nima dovolj časa za ljudi, oni pa so danes bolj obveščeni o alternativnih možnostih zdravljenja in jih tudi izrabijo.

Boris Wakounik, naravni zdravilec, doma iz Šmihela pri Pliberku na avstrijskem Koroškem.

S tabo, z mano

Ali bi bila tam
če bi plesal/plezal samo zate
ali bi bila tam ko bi
nag kot kak pogan
skočil z visoke stene
(iz strmih sten pognan)

gol padel v log
se razbil
Ali bi bila tam
da bi pobrala moje koščke
jokala morda
s solzami me zleplila/slepila

nazaj vame/vate
da bi oba v nebo pogledala/
ogledala
z enimi očmi/močmi
zaplesala, v solze splezala
sanje si zamajala

zibal bi te, bil bi zibelka zelena
ko mi na srcu bi zaspala
Ali boš tam če bom jaz tam?
Ali prišla kdaj boš tja na
visoke gore kjer jaz živim?

Marko Krejan

85 let Marije Merzdovnik – Muševe bice

Še zmeraj tako živahna, zdrava, vesela, dobre volje, pridna za delo. Polna je skrbi za družino, gostoljubna, zgovorna in priljubljena pri domačih in tujih ljudeh. To je Marija Merzdovnik, Muševa bica, ki je letos v začetku leta obhajala 85 let svojega pestrega in bogatega življenja. Naša bica se je rodila 10. januarja 1921. Njena mati je bila samohranilka, zato jo je oddala v rejništvo k Inčkovi družini v Dovže. Težka so bila zgodnja leta njenega življenja. Z delom na kmetiji se je seznanila že v zgodnjem otroštvu, a prav to jo je navdihnilo, da je z vsem srcem vzljubila kmečko delo in zemljo. Pri dvajsetih je doživela strahote vojne in bila kot mladenka priča hudim bojem. V tem času je veliko pomagala partizanom. Vse te vojne strahote pa so v njej pustile grenke izkušnje, strah in solze, ki se vedno prikažejo v njenih očeh, kadar nam pripoveduje o tem.

Leta 1947 jo je zasnubil mlad kmet Rudolf Merzdovnik, skrivna ljubezen pa je tlela že prej kar nekaj let. Kmalu za tem sta si obljubila zvestobo pred Bogom. Marija, naša bica, se je omožila na Muševo kmetijo, nekaj hiš stran od svojega doma, kjer je preživljala otroštvo.

V svojem otroštvu in mladosti ni okusila materinske

ljubezni, katere si je srčno želela, je pa zato podarila življenje šestim otrokom, za katere sta se z možem razdalja z vsemi močmi in z vso ljubeznijo, kar je premorejo starši, ter jih vzgajala v poštene in delavne ljudi. Dajala jim je del sebe, živela zanje, zato se ni čuditi, da vsi tako radi prihajajo v toplo gnezdo, ki ga deli tudi z nami vnuki, saj velikokrat radi posedimo pri njej ob toplem štedilniku, ki ogreva njeno kuhinjo. Z njenim pripovedovanjem in obujanjem spominov pa se vračamo nazaj v preteklost, ki je vedno vidna tudi v ktičkih njenih očih, saj se vanje prikradejo solze, se zabliščijo ter spolzijo po licu. Kaj hitro pa se zopet pojavi nasmeh na njenem obrazu in jih posuši.

Poleg dobrote pa je njena spremljevalka tudi pridnost; lahko bi jo primerjali s pridnostjo čebel, ki ves dan marljivo delajo. Zvečer pa se bica veseli svojega dela in se zahvali Bogu za naklonjen dan. S svojo prijaznostjo in komunikativnostjo v hipu ustavi mimoidočega, znanca ali neznanca, reveža ali bogataša ter mu nakloni lepe besede. Vrata Muševe domačije so vedno široko odprta vsakomur, ki potrka nanje.

Naši bici je molitev spremlje-

valka v slabih in dobrih trenutkih in z možem sta bila dolga leta mežnarja v cerkvi sv. Urha v Dovžah. Po smrti moža pa je za cerkev skrbel sama. S svojimi pridnimi rokami je dolga leta zvonila Bogu v čast. Veliko sovaščanov je z zvonjenjem pospremila na zadnjo pot v večno življenje. Tudi marsikatero hudo uro nad našim krajem je pregnala z molitvijo in zvonjenjem; pohitela je v cerkev in ublažila nevihto. Pred nekaj leti se je zvonjenje elektrificiralo, tako da naši bici ni potrebno zvoniti, v njenih ušesih pa še vedno pozvanjajo glasovi zvonov izpred let, ko je to delo opravljala še sama. Rada prebira časopise *Kmečki glas*, *Viharnik*, *Družino*, *Ognjišče* ..., in to od prve do zadnje besede in večkrat na glas razmišlja: To bi morala pa Melita prebrati ali pa ata ali mama ...

Občuduje življenje na deželi in naravo. Naj bo zima, pomlad, poletje ali jesen, sonce ali dež, dan ali noč, vedno opazi lepote v majhnih stvareh, ki jih mi mlajši kar prevečkrat spregledamo. Zelo rada hodi po gozdu, travniku, ob potoku in se ustavi ob šumenju in šelestenju vsega, kar jo obdaja, rada prisluhne ptičjemu petju in vedno pritrdi, da je narava božji dar, ki ga moramo občudovati in varovati.

V njeno srce se velikokrat prikradejo spomini iz mladosti, katere si skrbno zapiše in vsem nam bodo nekoč drag spomin preteklosti. To pa je le delček življenja, ki ga živi naša bica.

V imenu otrok, vnukov in pravnukov ter sorodnikov vam, naša bica, želimo veliko trdnega zdravja, dobre volje in vedno toplo ognjišče, ko vas obiščemo.

Vnuki Andreja, Melita in Domen in vsi sorodniki

Borza znanja

e-mail: slovenjgradec@borzaznanja.mss.edus.si

**BORZ
ZNANJA**

SLOVENJ GRADEC
tel. 02 88 38 30

V Borzi znanja Slovenj Gradec iščemo:

- nove člane, ki znajo peti in poznajo note, za ustanovitev vokalne skupine,
- znanja španščine,
- znanja necanja čipk in
- nasvete za uspešno trženje izdelkov.

V zameno pa naši člani ponujajo znanja:

- igranja na kitaro,
- glasbene teorije,
- kaligrafije,
- klekljanja,
- šivanja in krojenja,
- angleščine in nemščine,
- slovenščine,
- lektoriranja,
- računovodstva,
- fizike in kemije,
- matematike in
- osnov računalništva.

Tudi vi lahko brezplačno ponujate ali iščete različna znanja in spretnosti s pomočjo Borze znanja Slovenj Gradec. Pokličite nas po telefonu: 02/ 88 46 402 ali nas obiščite v prostorih MOCIS-a na Partizanski poti 16 v Slovenj Gradcu. Veselimo se vašega obiska!

Mihael Kocjančič

☆1919

†2005

Žalostna vest je odjeknila in presunila do dna duše; v četrtek, 10. novembra 2005, je v 86. letu starosti nepričakovano in za vedno zapustil vrste zelene bratovščine, katere zvest in spoštovan član je bil več kot 45 let, Mihael Kocjančič.

Rodil se je kot trinajsti otrok materi Mariji in očetu Andreju v majhni beneški vasi Pechinie pod Matajurjem. Otroštva ni imel lahkega. Komaj 16 let starega so ga leta 1935 mobilizirali v italijansko vojsko, v oddelek logistike – preskrbe, ter ga poslali daleč od doma: v Afriko, Abesinijo, Francijo.

Leta 1943, ko mu je umrla mama, se je še pred kapitulacijo Italije priključil slovenskim partizanom. Po drugi svetovni vojni je ostal v Sloveniji, saj se zaradi prebega k partizanom v svoj rodni kraj ni smel vrniti vse do srede 70. let.

Najprej je služboval na Primorskem v Idriji in Kobaridu. Službeno je bil premeščen v Slovenj Gradec, kjer je spoznal svojo kasnejšo ženo Antonijo Petar.

V začetku 50. let se je zaposlil v Železarni Ravne v Energetiki. Poročil se je 1952. leta. Z ženo sta si na Tolstem vrhu ustvarila skromen, a tople dom – postavila sta si barako, ki sta jo dobila v železarni. Pozneje je sezidal svojo hišo. Leta 1959 se jima je rodila hčerka Danica in leta 1970 sin Benjamin.

V zeleno bratovščino je bil sprejet 1960. leta in postal polnopravni član LD Strojna – Ravne na Koroškem. Štiri leta za tem je zbolel za tuberkulozo. Star komaj petdeset let se je zaradi bolezni moral invalidsko upokojiti.

Za nesebično delo z odgovornim čutom do narave in divjadi v lovišču ter za dober in pošten odnos do solovcev in drugih mu je lovska družina v letih 1979, 1984 in 1994 podelila plaketo LD Strojna – Ravne na Koroškem.

Februarja 1996 mu je umrla žena. Leta 1999 je moral zaradi bolezni na operacijo ledvice, a bolezen se ni podelila. Karcinom se je razširil na pljuča. Zaradi vse slabšega zdravja je oktobra 2004 odšel v Dom za starostnike Prevalje.

Lovska zveza Slovenije ga je 24. marca 2005 odlikovala z znakom za lovske zasluge.

Mihael, hvala za vse! Lahka naj ti bo slovenska zemlja.

Pok lovske puške, lajež psov in lovski rog naj te spremljata v večnih loviščih. Za večno boš ostal v naših srcih.

Vojko Plaznik, LD Strojna – Ravne na Koroškem

Vincenc Golob – Janšk

☆1935

†2005

Stojim pri cerkvi sv. Jakoba v Koprivni, oviti v debelo snežno odejo, od koder je lep razgled daleč naokoli. Na severu je Mravlija, proti severovzhodu se zazremo v viharško Peco, proti jugu pa se

v varstvu Raduhe in Olševe sredi strmih pobočij razprostira Janškova domačija. Danes, 29. decembra 2005, pa je pred nami odprt grob, v katerega bodo položili Vincenca Goloba. Pridružil se bo bratu Štefanu.

Vincenc ali Venci, kot so ga klicali domačini, je bil že od rojstva najbolj navezan na svojega starejšega brata Štefana. Pa tudi ostale štiri brate Franca, Jožeta, Martina in Janeza je imel zelo rad. Na žalost je usoda vsem štirim preprečila, da bi skupaj uživali prijetne radosti jeseni življenja. Venci se je rad spominjal vseh veselosti svojega otroštva, katere je doživljal v varstvu gozdov na Janškovi kmetiji. Rad je obujal spomine na svoje starše – mamo Angelo in očeta Martina. Naučila sta ga spoštovati trdo življenje na gorski kmetiji. Tako je Venci ostal zvest domači hiši od rojstva 19. marca 1935 pa do 27. decembra 2005, ko je zahrbtna bolezen prekinila njegovo življenjsko pot.

Janškova domačija je bila že od nekdaj trdna kmetija, na kateri so potrebovali naslednika. Vencijevemu bratu Štefanu, ki je leta 1965 prevzel domačo posest v last, in ženi Ivanki ni bilo dano imeti otrok. Zato sta sprejela na kmetijo Vencija in njegovo ženo Jerčko. Verjetno je bil Štefan mlajšemu bratu Venciju vzornik, saj je le-ta zvesto sledil njegovim življenjskim naukom. Za svojo življenjsko sopotnico si je izbral Jankarjevo Jerčko iz Solčave, sestro Štefanove žene Ivanke. Poročila sta se leta 1966. Prvi se jima je rodil sin Vinko, otroški vrišč na dvorišču Janškove kmetije pa se je povečal še z rojstvom Milana in Roka.

Vsi skupaj so na kmetiji živeli kot ena družina. Potrebno je bilo obnoviti hlev in hišo, nabaviti stroje, poskrbeti za šolanje sinov. Vsa dela na kmetiji so izvajali sami. Vencijeve napotke, še posebno pri delu v gozdu, je Štefan stalno upošteval. Venci je bil pravi mojster pri spravlju lesa s traktorjem tako v domačem gozdu kot tudi v državnem, v katerem sta z bratom pogodbeno izvajala gozdarska dela. Bi je tudi odličen obdelovalec okroglega lesa. Pri obnovi vseh poslopij so pri Janšku ostali zvesti koroški arhitekturi. Tesno in usklajeno je bilo dolgoletno bratovsko sodelovanje tudi pri drugih kmečkih opravilih. Z naravo je bil Venci povezan tudi preko čebel, vendar se je moral pred desetimi leti zaradi alergije na čebelje pike od marljivih krilatih delavk posloviti.

Vincenc je rad užival med in druga domača zdravila, skrbel je za zdravje, pa ga je to v sedemdesetem letu izdalo. Morda ga je prizadela bratova smrt in povzročila nadaljnji razvoj bolezni. V spominu mi je ostalo srečanje z njim v letošnjem poletnem mesecu, ko je kljub oslabelosti zaradi kemoterapije s traktorjem obračal travo. Dejal je, da se prav dobro počuti in da upa na vse najboljše. Vendar pa je bila bolezen močnejša od upanja; na dan pogreba smo se za vedno poslovili od njega. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

Gorazd Mlinšek

Ivan Balant

★1936

†2005

Tako bo minulo to naše življenje, revšna, bogastvo in vse premoženje, saj je Bog ustvaril tako.

V prazničnem mesecu decembru, 6. 12. 2005, smo se v globoki žalosti poslovili od našega najdražjega moža, očeta, dedija, brata, prijatelja Ivana Balanta. Rodil se je 26. novembra leta 1936 pri Ževartu očetu Antonu in materi Tereziji. Bil je zadnji med štirimi fanti in tremi dekletimi. Na Ževartovem je potem pustil vse svoje življenje. Lahko si predstavljamo, kakšno je bilo otroštvo predvojnih otrok: prežgodaj zgarane roke in večkrat prazen kot poln želodec. Šolal se je do vojne, potem pa so mladostne sanje pretrgale težke preizkušnje vojnih dni.

Sad njegove mladostne ljubezni je bil sin Zvonko. Zakon s Kavnikovo Faniko, kmečkim dekletom z bližnjega Razborja, pa je bil blagoslovljen s tremi sinovi: Jožetom, Janezom in Simonom. Vsi skupaj so na bregoviti Ževartovi kmetiji rinili skozi vsakdan, oče Ivan pa se seveda ni mogel zanašati samo na skop pridelek tistih krp zemlje. Iskal je službo. Čeprav brez velikih šol, pa je bil ročen, spreten in predvsem iznajdljiv možakar. Njegov prvi kos kruha mu je rezala šoštanjska elektrarna, nato se je zaposlil na rudniku, saj so bili časi drugačni. Kdor je hotel delati, je delo dobil. Nato je krajši čas delal na Komunalni, potem pa v Lesni v Šoštanju do upokojitve leta 1981, ko zaradi slabega zdravja ni bil več sposoben za redno službo.

Kolikor je mogel, je potem svoje moči usmerjal v delo doma. Za tistega, ki delo vidi, ga je povsod dovolj. Vendar mu je zdravje počasi, a vztrajno obračalo hrbet. Začele so se težave. Čeprav je bil potrpežljiv in ni tarnal za vsako malenkost, je bilo vedno slabše z njim. Moral je na operacijo in kmalu po vrnitvi iz bolnice je začel njegov plamen življenja ugašati.

Ivan je bil po naturi veseljak, rad je odganjal črne misli s petjem. Stara ljudska pesem, ki jo je gotovo znal tudi Ivan, pravi: »Tako bo minulo to naše življenje, revšna, bogastvo in vse premoženje, saj je bog ustvaril tako.«

Ivan v materialnem smislu ni bil bogat, bil pa je bogat duhovno. Umrli je z mirno vestjo. To pa je bogastvo, ki ga v teh časih hlastanja za materialnimi dobrinami ob smrtni uri marsikdo ne premore.

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega očeta, moža, dedija in brata Ivana BALANTA, po domače Ževarta iz Podgorja pri Slovenj Gradcu, se iskreno zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem in znancem za nesebično pomoč v težkih trenutkih, za izrečena sožalja, darove, cvetje in sveče. Zahvala tudi govornikom Bertu Skarlovniku in Damjanu Turineku ter moškemu pevskemu zboru Kulturnega društva Podgorje za odpete žalostinke. Hvala gospodu župniku za opravljen obred, pogrebcem in pogrebni službi Usar.

Žalujoči: vsi njegovi

Anton Potočnik

★1934

†2005

V beli zimski idili, ko smo pričakovali skrivnostne božične trenutke, je posegla žalost v naša srca, ko smo izvedeli, da se je v enainsemdesetem letu izteklo življenje Antonu Potočniku, Trnjekovemu očetu iz Razborce.

Anton je bil rojen v kmečki družini na hribovitem in lepem osrčju zelenega Pohorja. Njegova mladost je tekla ob trdem kmečkem delu, v naravi, v zdravem okolju, v zlahtnih vrednotah, s katerimi Stvarnik najlepše oblikuje srečno in veselo življenje. Dolga je bila pot v osnovno šolo in v domačo cerkev, kar ga je utrdilo v vedenju, da življenje ni praznik, ampak je delovni dan.

Leta 1968 se je poročil z Marijo Skočir in tako je mlada družina zagospodarila na Trnjekovi domačiji. V zakonu so se jima rodili štirje otroci, trije fantje in ena hčerka. Življenje jim je teklo v lepi harmoniji in razumevanju.

Bil je dober gospodar. Družina se je preživljala s kmetijstvom. Z domačih žitnih polj je bil kruh položen na družinsko mizo in otroci so rasli. Pridni in vztrajni so vsi štirje pridobili praktične poklice in si tako ustvarili pogoje za samostojno življenje. Radi pa so skupaj doma, saj jih je ljubezen v družini vedno povezovala.

Ivan je zgradil nov dom – novo hišo in novo gospodarsko poslopje, saj je bilo staro uničeno zaradi požara. Znal je organizirati delo na kmetiji in vzorno je zagospodaril kljub strmim terenom. Rad je prihajal v domačo cerkev, če mu je dopuščalo zdravje. Ta vzgled sta z ženo prenašala tudi na otroke. Goto vo je božji blagoslov spremljal družino.

Pred leti si je poškodoval nogo in poškodba je bila trajna. Zdravje mu je počasi pešalo, zato je moral večkrat po pomoč v bolnišnico. V zadnjem času je njegovo zdravje načela še pljučna bolezen. V letu 2005, po prazniku vseh svetih, je moral ponovno v bolnišnico. Bolezen je napredovala in ni se več vrnil domov. Nazadnje je bil še v bolnišnici Topolšica, a tudi tam ni bilo več pomoči. V torek, 13. decembra 2005, je ugasnilo njegovo življenje. Prestopil je prag večnosti.

Bog naj ga nagradi za njegova dobra dela, z nami pa bo ostal povezan v molitvi in sveti daritvi.

Stanko Tovšak

ZAHVALA

Ob boleči izgubi dragega moža in očeta Antona POTOČNIKA, Trnjekovega očeta iz Razborce 17 pri Mislinji, se zahvaljujemo vsem, ki ste nam kakorkoli pomagali v najtežjih trenutkih in ga pospremili na zadnji poti. Hvala za cvetje, sveče in za svete maše. Posebej hvala ambulantni zasebne splošne prakse dr. Leonarde Pirmanšek za zdravljenje in patronažnima sestrama Anici Gams in Majdi Zajc za obiske na domu. Hvala Bolnišnici Slovenj Gradec za večkratno zdravljenje. Hvala gospodu župniku Tinetu Tajniku za pogrebni obred, pogrebniemu zavodu Jerneja Završnika za pogrebne storitve, govorniku gospodu Stanku Tovšaku za izrečene besede slovesa, trobentaču za odigrano Tišino in cerkvenemu pevskemu zboru za zapete žalostinke.

Vsi njegovi

Primož Štimnikar

☆1976

†2005

Neizmerna žalost nas je prežela, ko nas je v cvetu svojega življenja nenadoma nepričakovano zapustil naš ljubljani sin Primož Štimnikar. 16. januarja leta 1976 se je Ivanu in Verici Štimnikar rodil Primož, ki je kot drugi otrok s svojim prihodom

v družino prinesel veliko radost in veselje. Pri Štimnikarjevih so živeli v slogi in razumevanju, pri hiši nikoli ni bilo preprirov. Med njimi je vladalo spoštovanje in tako so pozitivno vplivali tudi na širše okolje, kjer so živeli.

Osnovno šolo je obiskoval v Šmartnem, kjer je bil med vrstniki zelo priljubljen. Doma se je pogosto zadrževal v očetovi mizarski delavnici, kjer je dobil navdih za svoj življenjski poklic. Po končani osemletki se je vpisal v poklicno lesarsko šolo v Slovenj Gradcu, jo z odliko končal in se zaposlil v Lesni v Pamečah. Želja, da bi v življenju napredoval, predvsem pa da bi postal samostojni obrtnik, ga je vodila k temu, da se je vpisal v lesarsko tehnično šolo in jo je tudi uspešno zaključil. Ker je videl, da čas ni najbolj naklonjen lesarski obrti, se je vpisal še na višjo strokovno šolo za menedžment na Ravnah in je bil tik pred diplomom.

Pred približno letom dni je bil iz Pameč premeščen v obrat Lesne Prevalje za delovodjo obrata.

Primož je bil izredno razgledan, naprednih idej, hkrati pa družaben, vedno pripravljen pomagati. Imel je širok krog prijateljev. Imel je še veliko načrtov in hotel si je ustvariti družino, zato sta z očetom obnovila hišo, kjer si je uredil lastno stanovanje. Vendar pa se mu želje niso uresničile, nenadna bolezen je v kratkih desetih dneh zaključila Primoževo življenjsko pot.

Vsa vas se je odela v črnino.

Zahvala

Kako je prazen dom, naše oko zaman te išče. Ni več tvojega nasmeha, le trud in delo tvojih pridnih rok za vedno nam ostajata.

Janškovi iz Koprivne nad Črno na Koroškem se ob boleči izgubi dragega moža, očeta, dedija in svaka **Vincenca Goloba**

– **Janškovega Vencija** iskreno zahvaljujemo vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti, mu darovali cvetje in sveče ter počastili njegov spomin, nam pa pisno ali ustno izrazili sožalje. Prisrčna zahvala tudi moškemu pevskemu zboru iz Črne. Najlepša hvala župnikoma Tonetu Vrisk in Jožefu Lodrantu za pogrebni obred in besede tolažbe ob slovesu ter Gorazdu Mlinšku za poslovilni govor.

Naša iskrena hvaležnost pa še posebej velja zdravnici dr. Ani Fajmut, ki je pokojnemu Venciju ves čas hude bolezni nudila neprecenljivo skrb in pomoč.

Janškovi

Ivan Lužnik

☆1939

†2005

Zapustil si sadove svojih pridnih rok, ki jih rosijo solze žalostne žene in otrok.

Vedno nasmejan je Ivan po službi hitel z delom okrog svojega

doma, ki sta ga z ženo Cvetko z lastnimi močmi in pridnimi rokami zgradila na lepi lokaciji ob Podgorski cesti v Starem trgu. Kako srečen in poln načrtov je užival na tem svojem dobro obdelanem koščku zemlje. Nikoli ni odrekel pomoči sorodnikom, prijateljem in znancem. Vsakemu je z veseljem, poln energije, priskočil na pomoč.

Kmalu po upokojitvi mu je začelo pešati zdravje, ki ga je vedno krepil s humorjem in prijaznim nasmehom v krogu svoje družine, saj je med njimi našel največje bogastvo. Nepredvidena smrt pa je iznenada iztrgala iz naše sredine dragega moža, brata, svaka, botra, soseda in dobrega prijatelja. Sedaj se šele zavedamo, da je bila njegova življenjska pot le kratek sprehod skozi čas, katerega smo preživeli skupaj. Vse bolj žalostni so naši pogledi, v katerih se sprašujemo, zakaj je moral v tako prerani grob.

Kdo pozabil bi gomilo, v kateri zlato spi srce, ki neskončno nas ljubilo, do poslednjega je dne.

Hvala vsem za izkazano čast našemu ateku, za sočustvovanje in spremstvo na njegovi zadnji poti. Hvala gospodu župniku Petru Leskovarju za izrečene besede in za pogrebni obred. Hvala podgorskemu moškemu zboru za zapete žalostinke. Hvala vsem za nesebično pomoč v težkih trenutkih.

Žalujoči: žena Cvetka, sin Igor z Valentino, hčerka Metja z Matejem in hčerka Rebeka.

Hiša naša sedaj je prazna, odkar te več med nami ni, naše misli so tam doli, kjer lučka večno ti gori.

Spomin

Bilo je 5. januarja 2005, ko je povsem nepričakovano usahnila izjemna življenjska sila – preminil je naš nenadomestljivi soprog, oče, dedek in brat

Jože URŠIČ, dr. vet. med., rojen 1934.

Resnica je kruta, bolečina izgube ostaja. Hvala vsem, ki ohranjate lepe misli na njegovo nesebično delo, vztrajnost in življenjsko vedrino, da plamen spomina ne bo ugasnil!

V žalosti, vsi njegovi

Ida Robnik

Z željo, da bi ohranili kulturno-zgodovinski sakralni spomenik na Uršlji gori, so ljubitelji Gore in zavedni posamezniki oblikovali odbor za obnovo cerkve že pred leti. Odbor sestavljajo predstavniki civilne iniciative, to so občudovalci in oboževalci Gore, predstavniki občin, ki oklepajo Goro, župnija Stari trg pri Slovenj Gradcu, ki je lastnik in upravljavalec cerkve, predstavnik Planinskega društva Prevalje in zastopniki Koroškega pokrajinskega muzeja. Odbor si je postavil nalogo, da pridobi sredstva in organizira ter vodi sanacijo. Že v letu 2003 so skupaj s strokovnimi predstavniki Zavoda za varstvo kulturne dediščine, Območna enota Maribor, pripravili seznam potrebnih popravil in jih ovrednotili na 69 milijonov sit.

Za izvajanje del je bil imenovan pododbor, sestavljen iz strokovnjakov za področja gradbeništva in gozdarstva ter operativcev s prakso.

V letu 2004 so z zbranimi sredstvi in prostovoljnimi akcijami obnovili zvonik od strešne konstrukcije do kritine, oken, ometa in namestitve strellovoda, novega križa in bunke. Na novo so položili tlakovce iz lomljenega granita v cerkveni ladji in uredili kamnite stopnice pri glavnem

vhodu. V letu 2005 so nadaljevali obnovo na strehi cerkvene ladje, ki so jo prekrili z macesnovimi škodlami v treh slojih ter namestili strellovod, nanesen je bil nov omet na cerkveno ladjo in prezbiterij, izdelana so vsa okna, ki pa vsa zaradi vremenskih razmer še niso vzdana. To bodo naredili v letošnjem letu, nameravajo pa opraviti še naslednja sanacijska dela: montirati lesen strop v vseh treh cerkvenih ladjah, postaviti podest pri glavnem oltarju, obdelati glavni vhod z zunanje strani, porušiti kapnici ter urediti odvodnjavanje in bližnjo okolico cerkve. Za izvedbo teh del bo potrebno zbrati ca. 12,5 milijonov sit. Odbor bo še naprej zbiral denar na posebnem računu (19540-5002-645339, deželna banka Slovenj Gradec, p. e.) in prosi za pomoč vse, ki zmorete pomagati in ste naklonjeni obnovi cerkve na Uršlji gori.

To svetišče je bilo zgrajeno iz lomljenega kamna pred dobrimi 400 leti. Sezidali so ga tamkajšnji kmetje in posestniki z željo, da ne bi nikoli primanjkovalo kruha, mošta, volne, dobrotljivosti in prave vere. Očara zleknjenost cerkve v prostor, kakor da bi iz gore zrastle in bila zasidrana v njeno skalno trdoto.

Po dolžini meri 30 m in 20 m počez. Kvadratura strehe je 1080 m². Je torej prava gorska katedrala. V razgibani zunanosti odseva zapoznala »umirajoča« gotika, ki se skuša obdržati v tradicionalnem kmečkem okolju. Notranjost kaže z nastavki na stropu proti romantiki. Kamnita stranska oltarja sta polna renesančnih elementov iz zgodnjega 17. stoletja. Veliki oltar pa je dober izdelek podobarstva in kiparstva zrelega baroka v 2. polovici 18. stoletja, deloma tudi iz slovenjgraških umetnostnih delavnic. V stolpu je na manjšem bronastem zvonu zabele-

žena spoštljiva letnica 1584 in na njem med drugim piše »... skozi ogenj sem tekel, Luka Mahčič me je vžil«.

Prim. Drago Plešivčnik,
dr. med.

Uršlja gora (1699 mnm) je priljubljen cilj mnogih planincev, pohodnikov in romarjev. Proti njej je speljana slikovita gozdno-turistična pot Plešivec. K vrhu vodijo markirane planinske poti. Ob vznožju gorskega stožca prek Razborja in čez sedlo je speljana Evropska planinska transverzala.

Cerkev na Uršlji gori – južna fasada

Dijaki poklicne lesarske šole v Slovenj Gradcu pod skrbnim vodstvom mentorja izdelujejo okna za cerkev na Uršlji gori.

Čez goro k očetu, tokrat že trinajstič

Mirko Tovšak, oec.

Domačini, koroški Slovenci, so nas lepo sprejeli.

Čaj je bil zaradi mraza kar dobrodošel.

Planinsko društvo Ravne na Koroškem vsako leto organizira spominski pohod iz Črne v Železno Kaplo na avstrijskem Koroškem, bolj znan pod imenom Čez goro k očetu. Ta pohod je vsako leto na soboto pred božičem v spomin na herojsko spot, ki jo je opravila žena znanega pisatelja, domačina Prežihovega Voranca, ko se je še z dvema mladoletnima otrokoma sredi najhujše zime prebijala na avstrijsko Koroško, da bi obiskala svojega moža, ki je bil takrat v ilegali. Do srečanja z možem kljub temu ni prišlo, ker so ga malo pred tem aretirali, vendar je spomine na to herojsko dejanje opisal sam Voranc v črtici, ki je bila izdana v posebni knjižici in jo vsem priporočamo, da si jo preberete.

Letos je bil pohod še posebej mikaven, saj je bila jasna noč z obilico snega, celo pot pa nam je delala družbo polna luna, ki je poleg naših svetilk in bakel osvetljevala pot. Kljub snegu pot ni bila posebej težavna, ker so pohodniki v ospredju kolone dodobra shodili sneg, pohod pa nam je vsem ostal v prelepem spominu, zato vabimo vse ljubitelje gora, da se nam pridružijo prihodnje leto. Letos se je pohoda udeležilo preko 500 planincev, pohodniki pa so bili iz vseh delov Slovenije: od Dolenjske, iz celjskega območja, Murske Sote itd. Največ je bilo seveda domačinov, ljubiteljev gora in rekreacije z naše domače Koroške.

V snegu na poti

Anza nikoli ne zamudi prilike in se vsako leto udeleži pohoda.

Skupina naših planincev na poti

Prvi postanek pri Kumru za delitev običajnih klobas

